

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Štěpánka Kastnerová

Univerzita Pardubice
Filozofická fakulta

Básnické dílo Jana Těsnohlídka a jeho ohlas v médiích

Štěpánka Kastnerová

Bakalářská práce

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Štěpánka Kastnerová**
Osobní číslo: **H15204**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Historicko-literární studia**
Název tématu: **Básnické dílo Jana Těsnohlídka a jeho mediální obraz**
Zadávací katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se zaměřuje na život, dílo a mediální obraz Jana Těsnohlídka, současného českého básníka a prozaika. V práci jsou popsány a analyzovány jeho básnické sbírky *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit* a *Hlavně zachraň sebe*. Cílem práce bude tato díla charakterizovat a zasadit je do mediálního kontextu, který s sebou přináší kontroverznost jejich témat i přístup autora, který vzbudil pozornost mimo jiné i získáním Ceny Jiřího Ortena.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jiří Studený, Ph.D.

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

prof. PhDr. Karel Ryšal, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

Primární literatura:

TĚSNOHLÍDEK, Jan. Násilí bez předsudků. 3. vyd. Kruceburk : JT's, 2016. 72 s. ISBN: 978-80-905633-2-2. TĚSNOHLÍDEK, Jan. Ještě je co ztratit. 1. vyd. Kruceburk : JT's, 2013. 44 s. ISBN: 978-80-905022-8-4. TĚSNOHLÍDEK, Jan. Rakovina. 1. vyd. Kruceburk : JT's, 2011. 48 s. ISBN: 978-80-905022-1-5. TĚSNOHLÍDEK, Jan. Hlavně zachraň sebe. 1. vyd. Kruceburk: JT's, 2016. ISBN: 978-80-905022-8-4

Sekundární literatura:

HANUS, Ondřej. Násilí bez poezie. TVAR. Klub přátel Psiho vína, 2009, 3 s.
KAPRÁLOVÁ, Dora. Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Ortenovu cenu. IDnes.cz [online]. 2010 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu
BENÍŠKOVÁ, Dáša. Psi víno: revidováno!. HOST. 2012, 28(1), 35 - 38.
KUBÍČEK, Jan. Onanie, sebevražda, revoluce? Lógr magazín [online]. 2012 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.logrmagazin.cz/2012/03/12/onanie-sebevrazda-revoluce/>
MITÁČEK, Zdeněk. Na okraj jedné polemiky. Podeltrati.cz [online]. 2011 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.podeltrati.cz/2011/03/18/na-okraj-jedne-polemiky/>
CHOCHOLATÝ, Miroslav. Navzdory vavřínům. Host, 2010, roč. 21, č. 8, s. 78-79
CHOCHOLATÝ, Miroslav. Čtyři sbírky a jeden doslov. Host, 2012, roč. 23, č. 4, s. 84
TEREZA ŠIMŮNKOVÁ. Syrovost si pleteme sňukáním. Právo. 13. Května 2010. Salon, s. 6
Ortenova cena k Těsnohlídkovi. Lidové noviny. 14. Května 2010. Kultura, s. 11
Ušlechtilá rebelie. Literární noviny. 17. května 2010. Nové knihy, s. 18
Jedna otázka pro Jana Těsnohlídku ml. Tvar. 10. června 2010. Strana 3
VOJTĚCH PROBST. Koupit brýle a poplatit dluhy. Literární noviny. 14. června 2010. Rozhovor, s. 4
VLADIMÍR NOVOTNÝ. Literární pondělí. Literární noviny. 13. září 2010. Umění, s. 12
MIROSLAV CHOCHOLATÝ. Navzdory vavřínům. Host. 11. října 2010. Červotoč, s. 78

Prohlášení autora

Prohlašuji: Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 25. 3. 2018

Štěpánka Kastnerová

Poděkování

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce panu Mgr. Jiřímu Studenému, Ph.D. za jeho ochotu, podporu, skvělý přístup k vedení práce, rychlé a podnětné zpracovávání zpětné vazby.

Dále bych ráda poděkovala kamarádce a spolužačce z oboru Nikole Davidové, která mě k autorovi a nápadu na vlastní téma přivedla a zapůjčila básnické sbírky.

V neposlední řadě z celého srdce své rodině a přátelům, kteří mě celou prací provázeli neustálou motivací, a nejen psychickou podporou.

A také všem ostatním, kteří se mnou vznik bakalářské práce prožívali.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na život, dílo a mediální obraz Jana Těsnohlídka, současného básníka a prozaika. V práci jsou popsány a analyzovány jeho básnické sbírky *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit* a *Hlavně zachraň sebe*. Cílem této práce bude tato díla charakterizovat a zasadit je do mediálního kontextu, který s sebou přináší kontroverznost jejich témat i přístup autora, který vzbudil pozornost mimo jiné i získáním Ceny Jiřího Ortena.

Klíčová slova

Jan Těsnohlídek, mladá česká poezie, angažovanost, mediální recepce

Title

Poetry of Jan Těsnohlídek and his media reception

Annotation

Bachelor thesis focuses on the poetry books and media reception of Jan Těsnohlídek, contemporary Czech poet and prose writer. In this bachelor work are described and analysed his poems *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit* and *Hlavně zachraň sebe*. The main goal of the bachelor thesis is describe these poems and give them media context, which is caused not just by controversial topics of his poems and his very own provocative presentation but also rised attention by win of the price for young writers called Cena Jiřího Ortena.

Keywords

Jan Těsnohlídek, young czech poetry, media reception, engaged literature

Obsah

Úvod.....	1
1. Kdo je Jan Těsnohlídek ml.?	2
1.1 Život Jana Těsnohlídka	2
1.2 Jan Těsnohlídek spisovatel.....	3
1.3 Jan „JT“ Těsnohlídek a jeho vlastní nakladatelství.....	4
1.3.1 Situace českých nakladatelství	4
1.3.2 Jan Těsnohlídek nakladatel	5
2. Současná česká poezie	6
2.1 Současná básnická generace.....	6
2.2 Co tedy generaci dnešních básníků spojuje?	7
2.3 Pozadí dnešní básnické tvorby	7
2.3.1 Možnosti autorů 21. století: Internet	9
2.4 Proudý současný básnický generace	14
2.4.1 Jaké jsou hlavní proudy básnické generace 90. let a nového tisíciletí?	14
2.4.2 Angažovaná poezie	18
2.5 Kontext Těsnohlídkova díla v současné české poezii	22
3. Poezie Jana Těsnohlídka a její recepce v médiích	24
3.1 Násilí bez předsudků	24
3.1.1 Závěry interpretace.....	27
3.1.2 Mediální recepce	27
3.2 Rakovina	31
3.2.1 Závěry interpretace.....	34
3.2.2 Mediální recepce	34
3.3 Ještě je co ztratit	39
3.3.1 Závěry interpretace.....	42
3.3.2 Mediální recepce	42
3.4 Hlavně zachraň sebe.....	45
3.4.1 Závěry interpretace.....	47
3.4.2 Mediální recepce	48

4. Sebe prezentace autora.....	51
4.1 Rozhovory.....	51
4.2 Úryvky ze sbírek.....	53
4.3 Webové stránky, Facebook, Instagram.....	54
4.4 Autorská čtení.....	54
Závěr.....	55
Použitá literatura.....	58
Summary.....	66

Úvod

Jan Těsnohlídek mladší je současný český básník, jehož tvorba je na poli současné básnické generace jednou z nejvýraznějších, a jelikož o ní samostatně a uceleně zatím pojednávaly spíše stati v literárních časopisech, popřípadě prostor v několika ročnících almanachu *Nejlepší české básně*^{1 2}, zaslouží Těsnohlídkova tvorba popsat v rozsáhlejší vědecké práci, a právě proto bych jí tento text ráda věnovala. Rozhodla jsem se Těsnohlídkovo básnické dílo nejen analyzovat, ale zasadit jej i do mediálního kontextu, který s sebou tato tvorba nese.

V samotné práci nejdříve přiblížím dosavadní cestu životem třicetiletého básníka a prozaika Jana Těsnohlídky a popíšu jeho publikační historii. V neposlední řadě stojí za pozornost i vlastní Těsnohlídkovo nakladatelství nesoucí jeho iniciály, umožňující vstup do literárního světa začínajícím umělcům. Z hlediska literární kultury je vztah autor – vlastní nakladatelství ojedinělý a významný, a proto se tomuto aspektu budu věnovat i v širším kontextu českých nakladatelů.

V teoretické části práce se nejprve seznámíme s mladou básnickou generací, pokusíme se jí formulovat a následně se budeme zabývat okolnostmi a možnostmi, souvisejícími s publikováním děl v dnešním internetem ovlivněném prostředí. Popíšeme si i existující proudy v současné české poezii a do tématu angažovaného proudu zasadit i hlavní obsah této práce, tedy tvorbu Jana Těsnohlídky mladšího.

V praktické části jsem se rozhodla pomocí metody deskripce, analýzy a následné interpretace popsat Těsnohlídkovy básnické sbírky *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit* a *Hlavně zachraň sebe*. Tyto tituly bych potom ráda zhodnotila vlastním závěrem a doplnila o mediální kontext, který s sebou díla nesou. Nakonec popíšu autorovu sebereprezentaci v médiích a způsoby propagace, které Jan Těsnohlídek pro svá díla využívá.

---

¹ ŠIKTANC, Karel – PIORECKÝ, Karel (eds.). *Nejlepší české básně 2009*. Brno: Host, 2009, 131 s.

² WERNISCH, Ivan – HEINRICHOVÁ, Wanda (eds.). *Nejlepší české básně 2013*. Brno: Host, 2013, 168 s.

1 Kdo je Jan Těsnohlídek ml.?

Jan Těsnohlídek ml. je současný český básník a prozaik. V této kapitole si popíšeme jeho dosavadní cestu životem, publikační a nakladatelskou činnost. Informace o autorovi budeme čerpat z jeho vlastních webových stránek, na kterých autor uveřejňuje své životopisné údaje a Těsnohlídkovo nakladatelství JT's pak dáme do kontextu českých nakladatelství.

1.1 Život Jana Těsnohlídky³

Jan Těsnohlídek mladší se narodil 11. dubna 1987 v Krucemburku. Vystudoval hlínského gymnázium K.V. Raise a po škole vystřídal mnoho rozličných zaměstnání (pracoval v knihkupectví, kavárnách, galeriích a fastfoodu, živil se i jako zedník a elektroinstalatér na stavbách nebo pracoval pro notářskou a advokátní kancelář). Přestěhoval se do Prahy a krátce studoval obor knihovnictví a informačních studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.⁴

Aktivně se účastnil mezinárodních literárních festivalů v Čechách, Slovensku, Slovinsku a Holandsku.⁵ Skrze stipendijní pobyty se v roce 2010 podíval do Finska a o dva roky později do polského Krakova, kde následně až do roku 2016 žil. Mezi tím se ještě kariéerně angažoval jako zástupce šéfredaktora časopisu *Psí víno* a od roku 2011 je porotcem literární soutěže mladých autorů Ortenova Kutná Hora, kde sám již v roce 2005 jako soutěžící básník uspěl a následně ještě další tři roky vítězil. Současně je i členem českého PEN klubu a dále Klubu pražských spisovatelů, kde vede sekci poezie.⁶

---

³ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Jan Těsnohlídek ml. CV (CZ / EN / PL)* [online]. c2011, [cit. 2018-02-15].

Dostupné

z:<<http://tesnohlidek.blogspot.cz/search/label/Jan%20T%C4%9Bsnohl%C3%ADdek%20ml.%20CV%20%28CZ%20%2F%20EN%20%2F%20PL%29>>.

⁴ Tamtéž.

⁵ To autor uvádí ve svém životopisu. Bližší informace však nebylo možné dohledat.

⁶ Tamtéž.

1.2 Jan Těsnohlídek – spisovatel

Jan Těsnohlídek je básník, prozaik, editor a publicista a na svém kontě má k loňskému roku (2017) 4 básnické sbírky a jeden román. Svou tvorbu započal debutovou básnickou sbírkou *Násilí bez předsudků*⁷, která byla přílohou červnového čísla časopisu *Psí víno*. Za tuto prvotinu obdržel Cenu Jiřího Ortena. V roce 2011 vyšla jeho druhá sbírka s názvem *Rakovina*⁸, kterou již vydal ve svém vlastním nakladatelství JT's, a také svůj prozaický debut ve formě románu nazvaném *ADA*⁹. V roce 2013 vyšla jeho v pořadí třetí sbírka *Ještě je co ztratit*¹⁰ a o tři roky později zatím poslední básnické dílo *Hlavně zachraň sebe*^{11, 12}.

Některé jeho básně byly otištěny nejen v českých, ale i zahraničních časopisech a antologiích¹³. Získaly také ocenění v soutěžích pro mladé autory jako například Ortenova Kutná Hora nebo Hořovice Václava Hraběte a byly zařazeny v knize *Nejlepší české básně*^{14 15} (časopis *Host*, za rok 2009 a 2013). A v roce 2012 vydala česká alternativní hudební skupina Umakart album *Vlci u dveří*, na kterém se objevily dvě básně z Těsnohlídkovi sbírky *Rakovina*.¹⁶

---

⁷ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Násilí bez předsudků*. Psí víno, 2009.

⁸ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Rakovina*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2011.

⁹ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *ADA*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2011.

¹⁰ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Ještě je co ztratit*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2013.

¹¹ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Hlavně zachraň sebe*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016.

¹² TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Jan Těsnohlídek ml. CV (CZ / EN / PL)* [online]. c2011, [cit. 2018-02-15].

Dostupné

z: <<http://tesnohlidek.blogspot.cz/search/label/Jan%20T%C4%9Bsnohl%C3%ADdek%20ml.%20CV%20%28CZ%20%2F%20EN%20%2F%20PL%29>>.

¹³ Některé z jeho básní se dočkaly překladu do angličtiny, němčiny, italštiny, holandštiny, španělštiny, polštiny, finštiny a slovinštiny.

¹⁴ ŠIKTANC, Karel – PÍORECKÝ, Karel (eds.). *Nejlepší české básně 2009*. Brno: Host, 2009, 131 s.

¹⁵ WERNISCH, Ivan – HEINRICOVÁ, Wanda (eds.). *Nejlepší české básně 2013*. Brno: Host, 2013, 168 s.

¹⁶ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Jan Těsnohlídek ml. CV (CZ / EN / PL)* [online]. c2011, [cit. 2018-02-15].

Dostupné z:

<<http://tesnohlidek.blogspot.cz/search/label/Jan%20T%C4%9Bsnohl%C3%ADdek%20ml.%20CV%20%28CZ%20%2F%20EN%20%2F%20PL%29>>

1.3 Jan ‘JT‘ Těsnohlídek a jeho vlastní nakladatelství

Abychom blíže popsali Těsnohlídkovu nakladatelskou činnost, která je bezpochyby specifická vztahem píšící autor – distribuce literárních děl, musíme alespoň v krátkosti popsat situaci českých nakladatelství.

1.3.1 Situace českých nakladatelství

Před revolucí se nakladatelství dělila podle druhu vydávané literatury, tedy na oficiální (prostřednictvím kterých se vydávala komunistickým režimem schválená díla) a neoficiální neboli samizdatová. Další možností bylo vydávání děl ze zahraničí, které obstarávala nakladatelství exilová.¹⁷

Po roce 1989 padla trojkolejnost vydávané literatury a možnost svobodně zakládat nová nakladatelství ubrala na síle a výlučnosti tradičních předrevolučních nakladatelství. Pád komunistického režimu znamenal zrod stovek nových nakladatelství, která by ale ani nemohla dlouhodobě v takto hojném počtu fungovat, a tak mnohá nakladatelství opět rychle svou činnost ukončila.¹⁸ Ta, která velký boom přežila, se postupně vyprofilovala podle žánrů nebo společenství autorů. K předním nakladatelstvím patří například Host, Torst, Nakladatelství Lidové noviny nebo Mladá Fronta.¹⁹

Pokud vezmeme v potaz, že se nakladatelství samotného Těsnohlídka orientuje především na debutující a mladou generaci básníků a prozaiků (více o jeho nakladatelství v následující kapitole), z velkých nakladatelství je mu tematickým soupeřem nakladatelství Mladá fronta, které se zaměřilo na vydávání děl nových tváří našeho tisíciletí jako například Karla Šiktance, Michala Ajvaze, Jiřího Koláře, Jaromíra Typlta, Sylvie Richterové a jiných. Dalšími tematickými “konkurenty” vydávajícími tvorbu nováčků (ale i klasická díla) jsou nakladatelství Paseka nebo

---

¹⁷ LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátku k dnešku*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti : česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008. s. 27-29.

Triáda.²⁰ Nicméně označení konkurence je v tomto smyslu míněno spíše nadneseně jako srovnání nakladatelství publikujících ve stejném okruhu zájmu. Těsnohlídkovo nakladatelství totiž dle mého názoru nikdy nemělo ambice konkurovat těmto zaběhlým nakladatelstvím, ale spíše usnadnit vydávání jeho vlastních děl, popřípadě usnadnit vstup na literární scénu právě autorům, ve kterých Těsnohlídek vidí potenciál a kteří by se u velkých nakladatelů prosazovali s většími obtížemi.

1.3.2 Těsnohlídek nakladatel

V roce 2011 založil tento mladý autor i své vlastní nakladatelství nesoucí jeho iniciály/značku JT's, ve kterém nejprve publikoval svou vlastní (v pořadí druhou) sbírku *Rakovina* a později svá další díla. Nakladatelství se zaměřuje hlavně na současnou poezii a prózu a umožňuje vstup do literárního světa především básnickým nováčkům (například Tomáše Tománka, Jindřicha Jinocha, Martina Šindeláře ad.²¹). Na stránkách nakladatelství Těsnohlídek informuje o vydání knižních novinek, uveřejňuje profily stávajících²² nebo začínajících básníků a prozaiků a informuje o autorských čteních nebo dalších kulturně – literárních akcích. Mimo činnost nakladatelství Těsnohlídek redakčně připravil několik knih, které vyšly v nakladatelství Petr Štengl či jako přílohy literárního časopisu *Psí víno*.²³

---

²⁰ HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti : česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008. s. 27-29.

²¹ Další jména debutujících autorů jsou dohledatelná na oficiálních webových stránkách Těsnohlídkova nakladatelství:
TĚSNOHLÍDEK, Jan. *JT's nakladatelství* [online]. c2011, [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <
<http://jteees.blogspot.cz/>>

²² Například profil známého autora Milana Kozelky, který pod nakladatelstvím JT's vydal své poslední tři básnické sbírky *Semenišť zmrdů*, *Tetelišť zmrdů* a *Fastfood*.

²³ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *JT's nakladatelství* [online]. c2011, [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <
<http://jteees.blogspot.cz/>>

1 Současná česká poezie

Máme-li popsat tvorbu a poetiku Jana Těsnohlídka jako soudobého autora, je nezbytné nastínit, v jakém literárním prostředí se dnes tento básník ocitá. Pokusíme se tedy sledovat básnickou tvorbu mladých autorů, kteří do literatury vstoupili od 90. let 20. století, a jejichž dílo se tím pádem rodilo až v posttotalitním kulturním kontextu. Budeme pozorovat nejen to, jak bychom mohli dnešní básnickou tvorbu charakterizovat, ale popíšeme i výrazné proudy v rámci mladé poezie této doby a zároveň také prostředí současné literární kultury, které s sebou nese například pořádání literárních čtení, možnosti propagace nebo publikování na internetu.

2.1 Současná básnická generace

Zaměříme se na autory do 35 let, jejichž společnou uchopitelnou charakteristikou je fakt, že se přímo nesetkali s totalitním režimem. Spojení mladých básníků na základě této věkové hranice volím pro účely své bakalářské práce především proto, aby zahrnovala nejen autory narozené po revolučním roce 1989, který je často užíván jako mezník k popisu nové etapy, kvůli kulturně-politickému kontextu a ovlivnění nejen oblasti literární tvorby, ale vzhledem k osobě Jana Těsnohlídka narozeného v předrevolučním roce 1987 (který do generace mladých básníků beze sporu patří), zařadíme i autory narozené již od roku 1983.

Sám Těsnohlídek naznačuje spojení do jedné generace v jeho druhé básni *Sereme si na hlavy*²⁴ ze sbírky *Násilí bez předsudků* na základě vyrůstání v demokratické společnosti („narodili jsme se moc brzo [...] / prej jsme mladý na pochopení / k čemu byly / srpy a kladiva / jo – byly mi teprve dva když tanky odjely / někam pryč strašit jiný děti a / demokracie dala slávu / pouliční tvorbě / podvodníky se skořápkama na každé roh a americký filmy“²⁵), zároveň však vnímá dozvuky minulého režimu („rodičům co dostávali bonbóny od pánů který / nosili kříže / polámaný kříže / hvězdy

---

²⁴ TĚSNOHLÍDEK, Jan ml. *Násilí bez předsudků*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016. s. 8.

²⁵ Tamtéž. s. 8.

*a / hvězdy s pruhama / rodičům který moc demonstrovali a / napsali moc moc básní aby zjistili že / to všechno bylo zbytečný a [...]*²⁶). Proto jeho báseň využijeme k doplnění vlastní, pro bakalářskou práci účelné definice současné básnické generace.

2.2 Co tedy generaci dnešních básníků spojuje?

Pokud chceme dát teoretický základ dnešní básnické generaci, musíme vycházet především z článků a kritik uveřejňovaných v literárních časopisech a opěrným bodem nám bude i antologie *Nejlepší české básně*. Z hlediska literární tvorby (zaměříme se však pouze na poezii, která nás pro účely práce zajímá) se ohlédneme za posledními třemi dekadami a nastíníme novodobé básnické proudy, abychom dali poezii posledních let nějaké společné jmenovatele, a tím naznačíme možnou strukturu dnešní nepřeborné literární produkce.

Mladá generace se snaží realitu pojmout nebo se k ní alespoň vyjádřit, a to především za pomoci epičnosti a prostředků angažovanosti. Touží po vymanění ze sterilního literárního prostředí, což můžeme sledovat například u literární skupiny *Fantasía*. Co se týká tvorby Jana Těsnohlídka, ten se prezentuje záměrem narušovat klidnou, lyrickou poezii. A nahlédneme-li i na opačný břeh k mladým literárním kritikům, zjistíme, že ani oni se nevyhýbají útokům na přemrštěnou estetičnost a nápodobu básníků minulých generací.²⁷

2.3 Pozadí dnešní básnické tvorby

Pozadím dnešní básnické tvorby se ve své stati *Na okraj současné poezie* zabýval například Boris Cvek²⁸, který spatřuje podle své teorie v současnosti jistý problém ve vzniku tzv. „literárních ghatt“, což v praxi znamená, že se literatura píše „sama pro

---

²⁶ TĚSNOHLÍDEK, Jan ml. *Násilí bez předsudků*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016. s. 8.

²⁷ Srov. SIEBEROVÁ, Jana. Zdechl už Hruškovský mainstream? *Psí víno*, 2011, roč. 15, č. 56, s. 46-47.

²⁸ Srov. CVEK, Boris. Na okraj současné poezie. *Psí víno*, 2009, roč. 14, č. 49, s. 43-44.

sebe“ a místo zapojování širší veřejnosti do akcí spojených s literární tvorbou to zatím vypadá spíše tak, že si aktivní píšící literáti navštěvují autorská čtení navzájem.²⁹ Na tento názor pak ve své stati *A v prachy se obrátíš!*³⁰ uveřejněné časopisem *Host*, navazuje i Kateřina Tošková.

„Myslím, že nastolená otázka o krizi ani tak neodráží kvalitativní stav současné literární produkce, ale mnohem více reaguje na „technický stav“ oboru, na jeho zázemí, na skutečnost, že se současná literatura a především poezie stahují do ústraní, do uzavřených intelektuálních a intelektuálních kruhů a okruh jejich čtenářů se rovná okruhu jejich autorů plus několika málo recenzentů.“³¹

Dále na to potom navazuje tvrzením, že léta, kdy si literatura vydobývala postavení jsou pryč a po revoluci už fungovala pouze setrvačnost. Nyní se však dostáváme do fáze, kdy je nutné přehodnotit přístup, a k literatuře přistupovat s tržní strategií, využívající prostředků marketingu, reklamy a sebe prezentace.³²

Nedostatečným prosazováním poezie mezi většinovou společností pak dochází k snižování vládních prostředků vynaložených na kulturu a v kombinaci s tendencí „literární izolace“ vede k poklesu čtenářů poezie.³³ Celý tento proces zapříčiňuje nízký příjem pro nakladatele, což jim znemožňuje vydávání náročnější literatury, a dochází tak k větší komercializaci. Ani média prosazování literatury příliš nepomáhají, a tak se literatura (a poezie tím pádem obzvláště) dostává na samý okraj.³⁴

Krom toho, s jakou situací (většinového společenského nezájmu) se musí česká poezie v dnešní době vyrovnat, zároveň ještě řeší problém vydávání velkého množství básnických sbírek, které kritika „nestíhá“ pojmout. Krom zavedených autorů, které literární scéna ještě stíhá recenzovat, se pak poezie stává nepřehlednou. Autoři knihy

---

²⁹ Srov. CVEK, Boris. Na okraj současné poezie. *Psí víno*, 2009, roč. 14, č. 49, s. 43-44.

³⁰ Srov. TOŠKOVÁ, Kateřina. *A v prachy se obrátíš!* Několik povzdechů nad „technickým stavem“ současné literatury. *Host*, 2009, roč. 20, č. 1, s. 14-17.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž.

³³ Tamtéž.

³⁴ Srov. SPRÁVCOVÁ, Božena. Vražedné mediální hry. Ale co básník? *Tvar*, 2012, roč. 23, č. 13, s. 6.

vydávají sami a filtr dobré poezie (ke které by stálo za to opakovaně se vracet) se vytrácí.³⁵

Těsnohlídek se prostřednictvím nenáročně psaných básní snaží poezii navrátit do veřejného prostoru a vymanit ji z této „literární izolace“.³⁶

2.3.1 Možnosti autorů 21. století

Budeme-li mluvit o poezii nového tisíciletí je důležité neopominout také širší souvislosti, které dnešní svět ve vztahu k vydávání děl nabízí. Těmito novými okolnostmi jsou například větší možnosti ve způsobech produkce a prezentace díla.³⁷

Internet

Jednou z možností, jež naše doba přinesla, je publikování na internetu, což je úplně nové pole působnosti, které již nelze opomíjet ani z hlediska literární teorie a kritiky, jak dokládá i zařazení některých básní publikovaných na internetu do výboru *Nejlepší české básně* a také publikace Karla Pioreckého *Česká literatura a nová média*³⁸.

Literární servery zaměřující se na možnost uveřejňovat vlastní básně, jako je Totem nebo Písmák, vytvářejí specifickou komunitu lidí, kteří se mohou stát amatérskými autory, kritiky cizích básní nebo pouhým nepozorovaným čtenářem.³⁹ Ačkoliv je mezi tímto typem literatury jen málokdy vypátrán básník, jehož tvorba by stála za vydání vlastní a kvalitní publikace, nesmíme tento způsob tvorby zavrhnout.⁴⁰ Internet spolu s elektronickými časopisy nabízí básníkům cestu k snadnému publikování básní bez nezbytného vydání celé básnické sbírky.⁴¹

---

³⁵ Srov. např. sbírky: VATULÍKOVÁ, Andrea. *Ona je ten tragický typ*. Praha: Galén, 2010. 124 s. PRINC, Kamil. *Sonáta pro rezavou harfu*. Praha: PLOT, 2011. s. 62.

³⁶ ZBOŘIL, Jonáš. Pokornější Těsnohlídek píše lépe [online]. *Rádio Wave*, 2014 [cit 2018-23-02]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/pokornejsi-tesnohlidek-pise-lepe-5268417>>.

³⁷ FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekadý jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. s. 47.

³⁸ PIORECKÝ, Karel. *Česká literatura a nová média*. Praha: Academia, 2016, 300 s.

³⁹ *Písmák* [online]. c2013, [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <<http://www.pismak.cz/>>.

⁴⁰ Srov. PIORECKÝ, Karel. Kde začíná současnost? O současné poezii. *Tvar*, 2008, roč. 19, č. 20, s. 6-7.

⁴¹ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. *Sto nejlepších českých básní 2012*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2012. s. 210.

K nástupu internetu a pronikání literatury do jeho prostoru se museli vyjádřit i literární vědci. Jednou z prvních takovýchto událostí byla konference Literatura a masmédiá, která se konala roku 1997 v pražském Centru Franze Kafky. Na ní vystoupil Miroslav Klivar s příspěvkem *Literatura v Internetu*, kde ocenil možnost dialogu s kýmkoliv z literárního světa bez potřeby instituce, která by tuto diskuzi zprostředkovala.⁴²

Se specifickým vztahem literatury a internetu se postupem času literární kultura vyrovnávala různě. Z vyjádření Norberta Holuba v příspěvku *Liternet*⁴³ z téhož roku, kdy se konala ona konference na téma masmédií a internetu je však patrné, že nástup nového média byl zprvu přijat s jistou skeptičností a apatií:

„Že literatura je ghetto, jsem věděl, ale že to české ghetto je do sebe tak zahleděné, jsem přece jenom netušil. V konfrontaci asi s největší antisegregačním produktem tohoto století, s internetem, se projevila v roce 1996 jako výrazný ignorant. V klasických literárních periodikách padlo na adresu internetu jen několik vedlejších poznámek, povětšinou o méně zasvěcených, o to více odsuzujících. Utrousí-li někdo povýšeneckou větičku o internetové pakultuře, jeto stejně pakoidní výrok, jako byrazil termín katolická pakultura.“⁴⁴

Tato výpověď dobře odráží dominantní dobovou antipatii a ignoraci internetového média.⁴⁵ V reakci na tuto Holubovu esej pak vydal literární kritik Petr Cekota článek s názvem *Zbytečný internet*, kde je schopen internetu jako relevantnímu

---

⁴² PIORECKÝ, Karel. Recepce internetu v českých literárních časopisech [online]. In: Bogumila Suwara (ed.): *Staré a nové rozhrania (interfejsy) literatúry* (Bratislava: Ústav svetovej literatúry SAV), 2014 [cit 2018-03-01], s. 71-95. Dostupné z: <

http://www.academia.edu/12643125/Recepce_internetu_v_%C4%8Desk%C3%BDch_liter%C3%A1rn%C3%ADch_%C4%8Dasopisech_The_Reception_of_the_Internet_in_Czech_Literary_Journals>

⁴³ HOLUB, Norbert. *Liternet*. *Tvar*, 1997, č. 4, s. 1, 4.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ PIORECKÝ, Karel. Recepce internetu v českých literárních časopisech [online]. In: Bogumila Suwara (ed.): *Staré a nové rozhrania (interfejsy) literatúry* (Bratislava: Ústav svetovej literatúry SAV), 2014 [cit 2018-03-01], s. 71-95. Dostupné z: <

http://www.academia.edu/12643125/Recepce_internetu_v_%C4%8Desk%C3%BDch_liter%C3%A1rn%C3%ADch_%C4%8Dasopisech_The_Reception_of_the_Internet_in_Czech_Literary_Journals>

literárnímu místu pro tvorbu básnických textů přiznat pouze to že, je terapeutickým prostředkem pro frustrované literáty.⁴⁶

Přelomovým se stal rok 2001, kdy role internetu při formování tehdejší literární kultury zesílila natolik, že nemohla zůstat bez povšimnutí velkých literárních periodik. Proto se v tomto roce uskutečnil seminář *Soužití knihy a internetu*, v rámci kterého proběhlo několik anket, ve kterých se spisovatelů dotazovali na svůj vlastní vztah k tomuto médiu a roli tohoto média pro soudobou literaturu.⁴⁷

Co se týká obsahové stránky recepce internetu literárními časopisy jako hlavního mediálního nástroje literární kultury, ta prezentovala internet především jako pole působnosti pro autory, kterým z nějakého důvodu (většinou ekonomického nebo sociálního⁴⁸) nebylo umožněno publikovat tvorbu skrze „klasickou“ literární produkci.⁴⁹

S rozdílnou motivací než právě tou ekonomickou vstupovali do virtuálního prostoru autoři za účelem digitálních experimentů, které měly být nastupujícím tvůrčím fenoménem české literatury. Jejich cílem bylo vytvoření nové literární struktury, která by naplno využívala možností internetu, zároveň by však byla umělecky náročná. Tuto vizi se však nepodařilo uskutečnit a vznikla pouze nedokonalá, umělecky slabá linie, na jejímž ztroskotání se podílela neinformovanost, minimální odborná reflexe, a od roku 1989 slabá pozice experimentální literatury.⁵⁰

Linií, které se však v rámci internetu podařilo prosadit, je amatérská literární tvorba na specifických serverech, která nedisponuje předností ve své umělecké hodnotě, nýbrž sociálním aspektem.⁵¹ Amatérské literární servery se tedy staly

---

⁴⁶ CEKOTA, Petr. Zbytečný internet. *Tvar*, 1997, č. 6, s. 9.

⁴⁷ PIORECKÝ, Karel. Recepce internetu v českých literárních časopisech [online]. In: Bogumila Suwara (ed.): *Staré a nové rozhraní (interfejsy) literatury* (Bratislava: Ústav svetovej literatury SAV), 2014 [cit 2018-03-01], s. 71-95. Dostupné z: <

http://www.academia.edu/12643125/Recepce_internetu_v_%C4%8Desk%C3%BDch_liter%C3%A1rn%C3%ADch_%C4%8Dasopisech_The_Reception_of_the_Internet_in_Czech_Literary_Journals>.

⁴⁸ Sociálním důvodem Piorecký míní autory, kterým tradiční literární média neumožnila získání symbolických prostředků kvůli tomu, že byli autory začínajícími, amatérskými nebo neúspěšnými.

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Narůstajícím počtem tvořících autorů a kompaktností komunit, které v rámci těchto serverů vznikají.

jedinou, českou literární kulturou uznanou formou literatury v internetovém prostoru.⁵² Těmito specifickými servery jsou v současné době například *SASPI*, *Poeta*, *Písmák*, *Epika*, *Liter* nebo *Totem*, popřípadě vlastní webové stránky a blogy amatérských autorů.

Internet jako prostor pro zviditelnění literární tvorby

Pojďme se ještě v krátkosti společně podívat na možnosti zviditelnění nebo propagace literární tvorby, které internet nabízí.

V době nepřeborných způsobů, kterými se dá publikovat a prezentovat své dílo na internetu a sociálních sítích se tyto kanály stávají marketingovým nástrojem umožňujícím dostat autora až na samý vrchol prodejnosti, samozřejmě za předpokladu, že jsou využity efektivním způsobem, který dokáže zaujmout potenciálního čtenáře.⁵³ Autoři využívají zakládání vlastních webových, facebookových a v poslední době i instagramových stránek, kde sdílejí části svých děl, aby svou tvorbu nebo vlastní osobu zpopularizovali. Takové pokusy, můžeme častěji spatřit u amatérských umělců, kteří mnohdy ani nemají ambice k vydání vlastní knihy. Příkladem může být například instagramový profil *Vesmír ve mně*, založený českou blogerkou Kateřinou Rezkovou (která by se sama nejspíše ani básnířkou nenazvala), který má na kontě téměř 10 000 odběratelů, což je vzhledem k typu takového účtu velmi vysoké číslo. Na tomto příkladu můžeme vidět, jak důležitá může být kreativita

---

⁵² PIORECKÝ, Karel. Recepce internetu v českých literárních časopisech [online]. In. Bogumila Suwara (ed.): *Staré a nové rozhraní (interfejsy) literatury* (Bratislava: Ústav svetovej literatury SAV), 2014 [cit 2018-03-01], s. 71-95. Dostupné z: <

http://www.academia.edu/12643125/Recepce_internetu_v_%C4%8Desk%C3%BDch_liter%C3%A1rn%C3%ADch_%C4%8Dasopisech_The_Reception_of_the_Internet_in_Czech_Literary_Journals>.

⁵³ Například kniha *Autismus & Chardonnay* využívající ke své propagaci blog a facebookovou stránku nesoucí stejný název se stala ke konci října minulého roku 10. nejprodávanějším dílem knihkupectví Knihy Dobrovský.

SELNER, Martin. *Autismus & Chardonnay*. Praha: Paseka, 2017. 120 s.

Facebooková stránka knihy dostupná z: <<https://www.facebook.com/Autismus-Chardonnay-1061028153953947/>>

Blog autora dostupný z: < <http://selner84.blogspot.cz/>>.

při prezentaci básní, výběr formy a komunikačního kanálu.⁵⁴ Podobně úspěšným projektem je facebookový profil *Špatné básně*, který se ani nesnaží předstírat, že má nějakou uměleckou hodnotu. Je totiž spíše recesí sdružující tvorbu několika adminů.⁵⁵ I přes to má stránka neuvěřitelných 37 000 odběratelů (k lednu 2018).⁵⁶ Na úspěchu těchto amatérských projektů však můžeme vidět, že využití internetových prostředků k propagaci tvorby může mít velký vliv, a rozhodně by mělo být bráno v potaz při volení marketingové strategie samotnými autory.

---

⁵⁴ REZKOVÁ, Kateřina. *Vesmír ve mně* [online]. c2017, poslední revize 3.1.2018 [cit. 2018-04-02] Dostupné z: < <https://www.instagram.com/vesmirvemne/>>.

⁵⁵ Admini neboli administrátoři facebookové stránky jsou skupinou osob, která vytvořila stránku v rámci sociální sítě Facebook, která slouží pro účely publikování jejich libovolného obsahu formou krátkých textových zpráv, obrázků nebo jejich kombinací.

⁵⁶ *Špatné básně* [online]. c2013, poslední revize 14.5.2017 [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: < <https://www.facebook.com/spatnebasne/>>.

2.4 Proudý současný básnický generace

Abychom popsali hlavní vývojové linie, které se od 90. let 20. století v poezii objevili, opřeme se o knihu *Česká poezie v postmoderní situaci*.⁵⁷ Ačkoliv Piorecký v této knize pojal více než 20 let vývoje české poezie od revoluce v roce 1989, které nám poslouží k hlavnímu přehledu směřování poezie 90. let 20 století a prvních deseti let století jednadvacátého, nesmíme zapomínat, že nejnovější tendence (posledních šesti let, do kterých Těsnohlídkova tvorba spadá) v této publikaci zahrnutý nejsou. Popis básnického směřování posledních šesti let nám v této práci nenáleží, ale vzhledem k tématu práce, tedy poetice Jana Těsnohlídka, se přece jenom zaměříme i na jednu z aktuálních básnických tendencí, kterou je angažovaná poezie. I tentokrát budeme vycházet ze slov Karla Pioreckého, nyní však z jeho eseje *Angažovaná poezie: Souřadnice pojmu*⁵⁸, kterou vydal časopis *Psí Víno*.

2.4.1 Jaké jsou hlavní proudy básnické generace 90. let a nového tisíciletí?

Soustředíme se tedy na autory nezátížené politickou a kulturní situací předrevolučních let a zmapujeme tendence vývoje z hlediska tematického a výrazového. Ty se svou „přiléhavostí“ k tradičním lyrickým konceptům dělí na: spirituální, věcný a imaginativní typ lyriky.⁵⁹

Spirituální poezie

Přestože se společnost po revoluci nikterak výrazně k náboženství nepřiklonila, v poezii se vyprofiloval silný proud spiritualismu. Typickými představiteli poezie tohoto směru je šestice autorů Pavel Petr, Petr Čichoň, Tomáš Reichl, Martin Stöhr, Miloš Doležal a Pavel Kolmačka. V této době vychází nejen tvorba nově vzniklá v porevolučním kontextu, ale i díla spirituálně zaměřených autorů, která byla

---

⁵⁷ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, 300 s.

⁵⁸ PIORECKÝ, Karel. *Angažovaná poezie: souřadnice pojmu. Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29.

⁵⁹ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, 300 s.

potlačována dosavadním společensko-politickým režimem. To zahrnuje například Jana Zahradníčka, Bohuslava Reynka a Jiřího Kuběnu, jejichž nábožensky orientovaná díla byla vydána až v devadesátých letech. Z těchto starších autorů pak měla na formulaci nové básnické generace největší vliv poezie Jiřího Kuběny, který ovlivnil především poetiku Petra Čichoně nebo Pavla Petra v obecné rovině neortodoxního pojetí katolické religiozity a v tvůrčím gestu typickém otevřeností vůči výrazné stylizovanosti výpovědi.⁶⁰

Pro obecný vývoj mladé spirituální poezie let devadesátých pak byla příznačná dlouhá odmlka nebo ukončení publikační činnosti po vydání jedné či dvou básnických sbírek.⁶¹ Někteří autoři sice pokračovali ve vydávání svých děl, jejich tvorba však postupem času změnila jak poetiku, tak tematiku a nadále je tudíž není možné považovat za spirituální básníky.⁶² Spíše než o vstup mladé generace spirituálních básníků po roce 1989, šlo tedy o dočasný zájem o tento typ lyriky, který ztratil na přitažlivosti, ačkoliv byl z hlediska rozsahu velmi výrazným a tudíž podstatným z literárně-historického hlediska.⁶³

Plodným typem tohoto proudu poezie se stala přírodně-rustikální podoba spirituální lyriky, kterou následovali ze zmiňovaných Miloš Doležal, Martin Stöhr, Pavel Kolmačka. Charakteristickým pro tento typ lyriky se stal specifický tradicionalismus, spočívající v umístění lyrického subjektu na venkov a pravidelném stroficky členěném tvaru básně dodržující metrum a rýmová schémata, který dává přednost daktylskému a jambickému spádu před prostým trochejem. Druhou možností, kterou autoři ve své venkovské podobě spirituální lyriky využívali byl tzv. gestický typ. Ten využívá častěji prostředků volného verše, stylizace lyrického subjektu jako proroka či kazatele (důraz na rétoričnost), bojovnosti mluvčího bránícího duchovní hodnoty či naopak introverze (stylizace kajícího). Nápadná je také intertextová

---

⁶⁰ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, s. 75–80.

⁶¹ To se stalo v případě autora Petra Kolmačky, Petra Čichoně a Tomáše Reichela.

⁶² To se týká například zmíněného představitele tohoto proudu Pavla Petra nebo Martina Stöhra.

⁶³ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, s. 113–115.

návaznost na dekadentní poezii přelomu 19. a 20. století ve smyslu vypjaté stylizovanosti a gestičnosti.⁶⁴

Poezie věčnosti

Dalším tíhnutím mladé poezie 90. let je poetika věčných záznamů auditivních nebo vizuálních vjemů, která odsouvá roli mluvčího do pozadí na úkor zprostředkování literárně nestylizovaného a autenticky působícího vjemu. Poezie věčnosti využívá neobrazného projevu a postupů prozaizace a epizace promluvy a deskriptivnosti. Dle Pioreckého je věčná poezie taková,

„...v níž subjekt nevnucuje věcem svůj vlastní hlas, ale naopak ho potlačuje, snaží se o nezaujaté, věcné líčení věcí či podávání záznamů hovorů.“⁶⁵

Také se zdatelně odvrací od intimního a výsostně subjektivního podání (byť subjektivita je ve výpovědích stále přítomna, není na ní upozorňováno). Lyrický subjekt má představovat pouze prostředníka k vyložení (pro čtenáře textově podávané) reality. Autory tohoto proudu jsou například Petr Motýl, Michal Šanda, Petr Hruška, Petr Borkovec a příslušností některých děl i v předchozím proudu zmiňovaní Petr Kolmačka⁶⁶ a Miloš Doležal^{67, 68}.

Poezie věčnosti se dle podoby mluvčího dělí na portrétistickou a pozorovatelskou. Portrétistická podoba lyrického subjektu se vyznačuje auditivností, tedy záznamem hovorů obyčejných lidí a řečových gest těchto osob i samotného mluvčího. Zatímco pozorovatelská se přiklání k záznamu vizuální stránky a schopnosti očitě pozorovat a věcně líčit. Lyrický subjekt je v této podobě pasivním divákem či pozorovatelem věcí, který následně pozorované reprodukuje. Autoři tohoto typu

---

⁶⁴ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, s. 113-115.

⁶⁵ Tamtéž, s. 121.

⁶⁶ Za sbírku *Viděl jsi, že jsi* (1998).

⁶⁷ Za sbírku *Obec* (1996).

⁶⁸ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, s. 121.

poezie se tedy vyznačují vztahem subjektu (který je přítomen v zobrazovaném světě) k zaznamenávané skutečnosti ať z posluchačské či divácké roviny.⁶⁹

Imaginativní poezie

Třetím a posledním proudem, který z hlediska přehledu mladé poezie 90. let a první dekády nového tisíciletí popíšeme, je imaginativní poezie.

Ta je výrazovým protikladem k poezii věčnosti (vztah subjekt versus imaginace) a protikladem ideovým k poezii spirituální (častý antiklerikální aspekt). Typická je pro ni iracionalita, asociativnost, prvek náhody a hry a navazuje, ať už vědomě či volně na tradici surrealistické a avantgardní poezie. Důležitým elementem této tvorby je kreativní pojetí jazyka a především pak imaginace, mající v textu dominantní roli, která díky své nepolapitelnosti racionální zkušeností staví čtenáře do protikladu k ní. Je to umění, které přesahuje obvyklou logiku a pravděpodobnost, vyhýbá se syžetu a tvoří iracionální významové celky. K tomuto proudu lze zařadit ze surrealistické tradice vycházející autory Jaromíra Typlta, Bruno Solaříka, Romana Telerovského, Blažeje Ingra nebo Jakuba Effenbergra a navázáním k čistě imaginativní linii (a tedy posunutí k postmodernistickým literárním postupům) pak Tomáše Přídala, Martina Bezkočku, Martina Langra, Karla Jana Čapka nebo Boženu Správcovou. Stejně jako tomu bylo u poezie věčnosti, i zde u imaginativní poezie můžeme rozlišit dvě obecné podoby tohoto směru. Tou první je regresivní podoba, navracející se k bázi surrealismu (psychologismus, snovost, inspirace šílenstvím a subversivní formy humoru) a ponechávající její základní ideologii. Druhou podobou imaginativního proudu je nekompromisní odmítnutí ideologické podstaty surrealismu a tendence posunout jej směrem k uměleckosti a estetičnosti. To spočívá (namísto primární tvorby fantastických zobrazení a dění dle surrealistické idey) v relativizaci hranic mezi abstraktním a konkrétním.⁷⁰

---

⁶⁹ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, s. 189–191.

⁷⁰ Tamtéž, s. 251-257.

Popsali jsme si hlavní básnické proudy porevolučních let, které zmapoval do roku vydání publikace (2011) *Česká poezie v postmoderní situaci*⁷¹ Karel Piorecký. Strukturu nejnovějších básnických proudů posledních (cca deseti) let však zatím naznačenou nemáme a její stanovení nám v této práci nenáleží. Proto nadále budeme vycházet ze stati (*Angažovaná poezie: souřadnice pojmu*⁷²) k jednomu z popsáných básnických proudů současnosti, do kterého Jan Těsnohlídek ml. debutující v roce 2009 patří. Tím je proud angažované poezie a dle mého názoru volně navazuje na K. Pioreckého poezii věčnosti.

2.4.2 Angažovaná poezie

K nejnovějším a jedním z nejvýraznějších básnických proudů (posledních deseti let) současné básnické generace patří tendence tzv. angažovanosti, která pro nás bude z hlediska Těsnohlídkovy poetiky klíčová. Při vymezení pojmu angažované poezie se budeme opět inspirovat ve stati Karla Pioreckého, konkrétně v článku *Angažovaná poezie: souřadnice pojmu*⁷³, která vyšla jako součást červnového čísla časopisu *Psí víno* v roce 2012.

Diskuse odstartoval rok 2008, od kterého se pojem angažovanosti začal objevovat v literárních časopisech, veřejných debatách a disputacích na internetu. Ačkoliv je prvek literární angažovanosti přítomný již ve vzdálenější minulosti (jak zde v krátkosti nastíníme), chceme se zabývat především jeho spojením se současnou mladou básnickou generací, která tzv. reálný socialismus prožila nanejvýš pouze v raném dětství, a tudíž své postoje osvobodila od spokojenosti s možnostmi posttotalitní kultury a přichází s otázkami, kam se poděl kontakt poezie a společnosti, politiky a sociální kritiky. Jaký význam (teoretický a historický), ale toto označení „angažovaná poezie“ skrývá?⁷⁴

---

⁷¹ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, s. 251–257.

⁷² PIORECKÝ, Karel. *Angažovaná poezie: souřadnice pojmu*. *Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29.

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Tamtéž.

Dle předlistopadového *Slovníku literární teorie* (1984) zahrnujícího pojem „angažovanost literatury“ je to vysvětleno následovně:

„(...) vědomý příklon tvůrce k určité ideologii a záměrná umělecká práce z jejího hlediska. Přes tuto příbuznost se stranickostí či tendenčností bývá pojem angažovanost odlišován a pocíťován jako širší, volnější, někdy vágnější.“⁷⁵

Jsme si však vědomi neaktuálností dané publikace při snaze tento termín popsat, a proto s tímto zdrojem zacházejme velice opatrně. Za předpokladu, že se nechceme spoléhat pouze na vlastní domněnky, jsme vytyčili základní pojem angažovanosti pomocí definice obsažené ve Vlašínově literárně-teoretickém slovníku, který koncept angažované literatury zasazuje do dobového významu a vyčleňuje ho tedy z jeho sémantické podstaty, jak ji chápeme dnes. Přihlédneme tedy dále k novějším konceptům, které již mohly s jistým odstupem reagovat na minulost a zároveň sledovat přítomný vývoj angažované literatury a hledat souřadnice pojmu v posttotalitní situaci.⁷⁶

Tím je například stat' Williho Huntemanna a Kai Henrika Patriho (s níž pracuje K. Piorecký), uveřejněná ve sborníku *Engagierte Literatur in Wendezeiten* (2003), která říká, že angažovaná literatura na rozdíl od básnění propagandistického nebo agitačního chce literaturou zůstat a být jako literatura vnímána.

„Napětí, které angažovaná literatura v sobě nutně nese, vidí především v kombinaci mnohoznačnosti, kterou si musí esteticky autonomní text uchovat, a jednoznačnosti, k níž apelativní texty obsahující nějaké politické poselství nutně tíhnou. Varují zároveň před zjednodušujícím chápáním angažované literatury jako projevu „politické estetiky“, která angažovanost daného díla odvozuje od autora a jeho světového názoru.“⁷⁷

Autor angažované poezie se tak dostává na hranici dvou aspektů, které musí zohlednit. Prvním je literární a druhý potom politicko-publicistický, který si při tom všem ještě musí zachovat politickou mnohoznačnost. Jeho texty prochází dvojí

---

⁷⁵ VLAŠÍN, Štěpán (red.). *Slovník literární teorie*. 2. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.464 s.

⁷⁶ PIORECKÝ, Karel. Angažovaná poezie: souřadnice pojmu. *Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29.

⁷⁷ *Engagierte Literatur in Wendezeiten* (2003) cit. podle PIORECKÝ, Karel. Angažovaná poezie: souřadnice pojmu. *Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29.

kritikou – literární a zároveň jsou na základě společenských témat posuzovány ještě v kontextu publicistických a politických textů. Považovat angažovanou poezii za odstoupení od umělecké náročnosti, by tedy bylo velkou chybou. Kritika totiž klade na angažované autory daleko větší nároky než na kterékoliv jiné.⁷⁸

Piorecký se snaží na pojem angažované poezie dívat jako na hypoteticky čistý typ. A vyjadřuje myšlenku, že angažovaná poezie může buď čerpat z rezonujících témat, jejichž reflexe je ve společenském zájmu, a udělat z nich vlastní námět nebo se pustit do prvotního podnětu k nějaké společenské kritice. Krom výběru tématu a perspektivy náhledu na téma je nutné jako třetí rys angažované poezie zahrnout specifickou aktivitu formy.⁷⁹

„Angažovaná poezie se tedy už neredukuje na sdělování idejí, ale inspiruje k jejich vytváření nebo k zaujímání postojů k sociálním skutečnostem, na které ukazuje.“⁸⁰

Angažovaná poezie současnosti je „něčím proti něčemu“ v rovině uměleckého textu, dává přehled o širší kulturní a sociálně motivované nespokojenosti. A v tomto ohledu není jedinou, což můžeme vidět na příkladech politické či sociální angažovanosti v populární kultuře např. v textech Tomáše Kluse, parodiích skupiny Nightwork⁸¹, zpěváka s pseudonymem Xindl X nebo digitálních kolážích Tomáše Břínka alias TMBK a mnoha dalších.

Z teoretického a historického hlediska můžeme angažovanou poezii opět chápat ve dvojnásobném smyslu. Prvním je rovina ideová, která zaujímá a sděluje postoje a pojmově splývá s propagandou či tendenčností. A druhým je rovina kritická, zachovávající sémantiku daného pojmu a prostřednictvím uměleckého vyjádření podrývající myšlenkové stereotypy a mocensky manipulované podoby řeči. Ta dnešní (angažovaná poezie) má dle Pioreckého potenciál především ve své kritické variantě. A ačkoliv pojem samotný, tak jak je dán, může čerpat ze své bohaté historie, je možná

---

⁷⁸ PIORECKÝ, Karel. Angažovaná poezie: souřadnice pojmu. *Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ PIORECKÝ, Karel. Angažovaná poezie: souřadnice pojmu. *Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29.

⁸¹ Tamtéž.

trochu škoda, že si nenašel svoje vlastní konotacemi nezatížené označení. Nicméně vzhledem k zavedenosti pojmu už jeho „předefinování“ ani nepřichází v úvahu.⁸²

A co na otázku angažovanosti Asociace spisovatelů?

Za zmínku stojí ještě spor o angažovanosti, který se řešil na Sjezdu spisovatelů, pořádaný Asociací spisovatelů⁸³. Tam měl úvodní slovo Jan Němec, který rozebíral nevalné postavení literatury. Podle něj je na vině neschopnost básníků podat ucelenou výpověď. Po revoluci vyčítá autorům nízké nasazení, které zapříčinilo ztrátu dobré pozice, ve které se literatura v devadesátých letech nacházela. Laxní přístup k reflexi sociálních problémů a nulový protest proti pravicovému extremismu, to jsou důvody k situaci, ve které se literatura dnes nachází.⁸⁴ Na to reagoval v angažované rovině Jan Bělíček příspěvkem *Postskriptum k debatě o angažovanosti*⁸⁵, ve kterém zdůrazňoval nutnost reflexe společenských problémů jako součást současné tvorby českých spisovatelů. Angažovanost spojuje s prosazováním změn ve společnosti prostřednictvím politické roviny a tvrdí, že zde pro to nemáme zázemí, a tak je za angažované umění považováno to, „co literatura dělá od začátku“. Spisovatelé podle něj nedokáží zprostředkovat skutečnost ani stylem ani jazykem a dokud se nezačnou zajímat ve svých dílech o společenské problémy, tak se společnost nebude zajímat o ně.⁸⁶ Proti tomuto se vyhrnil Miroslav Balašík svým názorem, že se angažovanost na české literární scéně „přetřásá“ již dlouho, nicméně z ní nevzešel autor, který by naplnil její parametry a Petra Hůlová, která Bělíčkově vytýká snahu o direktivnost. Ta si zároveň nemyslí, že by spisovatel měl jít za každou cenu „proti systému“ a na dílech Radky Denemarkové a Václava Kahudy demonstrovala angažovanost jako literaturu pracující s jazykovou stránkou textu, kladoucí otázky a odporující klišé.⁸⁷

---

⁸² Tamtéž.

⁸³ Asociace spisovatelů. *Přepisujeme přítomnost*. Sjezd spisovatelů, 2015.

⁸⁴ HN. Sjezd spisovatelů řešil roli literatury po roce 1989, účastníky pozdravil i Kundera. *Hospodářské noviny*, 2015.

⁸⁵ BĚLÍČEK, Jan. Postskriptum k debatě o angažovanosti [online]. *A2larm*, 2015 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <<https://a2larm.cz/2015/07/postskriptum-k-debate-o-angazovanosti/>>

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Sjezd spisovatelů řešil roli literatury po roce 1989, účastníky pozdravil i Kundera. *Hospodářské noviny*, 2015.

2.5 Kontext Těsnohlídkova díla v současné české poezii

Jedním z nejvíce viditelných a „vyprofilovaných básníků“ jak celé současné mladé generace, tak literátů kolem časopisu *Psí víno* a jejich angažovanosti je zajisté Jan Těsnohlídek. Právě kvůli své první sbírce *Násilí bez předsudků* z roku 2010 byl považován za předního představitele angažovaného proudu. Tou se do toho básnického okruhu zařadil díky pokusu o definici mladé generace a jejího postavení v současném světě. Dle Těsnohlídkových slov se nám v reakci na jeho prvotinu předkládá „takový ten krásný model společnosti, který ale pro většinu z nás neplatí“.⁸⁸

Tuto sbírku (i všechny jeho další) podrobněji analyzujeme v praktické části, ale například dle Zuzany Hlouškové již tato kniha sklouzává k prvoplánovosti, za což byl Těsnohlídek všeobecně recenzenty kritizován, hlavně pak svým generačním kolegou, básníkem ze skupiny *Fantasía* Adamem Borzičem. Členové *Fantasie* se obecně (ve svých programových textech)⁸⁹ vyjádřili k tématu angažovanosti tak, že se básník má ve světě angažovat a ustoupit od prostého záznamu děje, potřebuje představivost a přehled o světovém literárním dění, musí umět obratně využívat jazyka a rovněž vědět, kde je v současném literárním kontextu jeho místo.⁹⁰

Na umístění Těsnohlídkovy tvorby do pole současné české poezie reagovala i Dagmar Beníšková v článku *Psí víno: revidováno*⁹¹, kde konstatuje, že Těsnohlídkova tvorba představuje mísení radikálního a syrového s naivním. Když se časopis *Tvar* (č. 20/2010) v roce 2010 začal v anketě zabývat otázkou angažovanosti a tím, jaký vztah zaujímá k tvorbě samotných oslovených autorů, poslal Těsnohlídek do redakce báseň ze své druhé sbírky (*Rakovina*, 2011) s názvem *Rasistická poezie*. Následně se pak zalekl jejího možného negativního a nepochopeného vyznění, a proto do ankety poslal nakonec básně dvě. Šéfredaktor Lubor Kasal vybral ale právě *Rasistickou poezii*,

---

⁸⁸ HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Angažovaná poezie. *Zpravodaj U nás*, 2016, roč. 26, č. 1.

⁸⁹ BORZIČ, Adam, BOUŠKA, Kamil a ŘEHÁK, Petr. *Fantasía*. Praha: Dauphin, 2008. 48 s.

⁹⁰ HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Angažovaná poezie. *Zpravodaj U nás*, 2016, roč. 26, č. 1.

⁹¹ Srov. BENÍŠKOVÁ, Dáša. *Psí víno: revidováno! Host*, 2012, roč. 28, č. 1, s. 35-38.

protože měl pocit, že tento text vyžaduje pozornost. Té se básni také ve velkém dostalo. Vyvolala vlnu reakcí a v otevřeném dopise „Adresováno nositeli Ceny Jiřího Ortena“ napsaným třemi laureáty téže ceny (Jonášem Hájkem, Martinem Langerem a Jaromírem Typltem) polemizují pisatelé nad tím, zdali se mohl Těsnohlídek touto básní opravdu od rasismu distancovat, což mu příliš nevěří a obviňují ho z toho, že k sobě chtěl jen přilákat pozornost.⁹²

---

⁹² Srov. BENÍŠKOVÁ, Dáša. *Psí víno: revidováno!* *Host*, 2012, roč. 28, č. 1, s. 35-38.

3 Poezie Jana Těsnohlídka a její recepce v médiích

V této kapitole budeme v souvislostech dosavadních kritických reflexí aktuálního literárně-kulturního kontextu podrobně analyzovat Těsnohlídkovu básnickou tvorbu, tedy jeho prozatím čtyři vydané sbírky *Násilí bez předsudků* (2009), *Rakovina* (2011), *Ještě je co ztratit* (2013) a *Hlavně zachraň sebe* (2016). Těmito sbírkami mimo jiné vzbudil i značnou mediální pozornost (která je rovněž hlavním předmětem práce), a proto je o příslušný mediální kontext rovněž doplníme. V mediální recepci se vždy budeme zabývat kompletním souhrnem všech dostupných a relevantních ohlasů na konkrétní sbírku a důležitá je i Těsnohlídkova mediální sebe prezentace, jejíchž prostředků (rozhovory, medailonky) k vyjádření o svém díle autor často využívá, jak ukážeme v samostatné kapitole Autorova sebe prezentace.

3.1 Násilí bez předsudků⁹³

Sbírka *Násilí bez předsudků* (původně vydaná jako samostatně neprodejná příloha časopisu *Psí víno*) byla Těsnohlídkovým debutem, kterým do světa literatury vstoupil v roce 2009. Dnes již držím v rukou její třetí vydání, tentokrát publikované v Těsnohlídkově vlastním nakladatelství JT's.

Knihla začíná básní *ta největší báseň*, která se snaží o záznam momentu z Kodaně („*jak to napsat že / se u malý mořský víly v kodani / fotily čtyři holky*“), ve kterém lyrický subjekt pozoruje okolí a přemýšlí, jak dobrá by báseň mohla být, pokud by vše dokázal vyjádřit slovy („*obrazy který otevíraly oči a já věděl že / by / to / byla ta / největší báseň / jen / jak to napsat*.“). Důraz je tedy kladen především na zrakové vjemy („*čmárání letadel po obloze / zelenání se trávy a [...]*“, s. 7) a na sebereflexi autorského subjektu.

Druhou již dříve zmiňovanou básní je *sereme si na hlavy*, kde se Těsnohlídek pokouší o definici jeho vlastní (posttotalitní) generace („*narodili jsme se moc brzo / ještě nikdo neudělal tlustou čáru za dvacátým stoletím [...]* rodičům který moc

---

⁹³ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Násilí bez předsudků*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016.

demonstrovali a / napsali moc moc básní aby zjistili že / to všechno bylo zbytečný a / prej jsme moc mladý na pochopení [...]“, s. 8). Nesnaží se tuto generaci vymezit pouze časově, ale vyjadřuje zmar morálních hodnot (*„ideály o rodině docela z ruky když / hádky a rozvody / chlastání a chlastání / vydělávaj dost na to aby mohli / každéj tejdén šukat jinou holku“*), vliv materialismu (*„ulice jsou plný lidí který / by mohli bejt napořád spolu / na první pohled a / nejsou / pro samý modlení / k bankomatům k číslicům a převodům / pro značkový džíny milujem holky [...]“*, s. 8-12) a další sociálně-patologické jevy, jako jsou potraty, kriminalita, prostituce, šikana a negativní inklinace k ideologiím a dogmatickým náboženstvím.

V dalších básních se objevuje výrazný motiv a popis atmosféry různých míst (Žďár nad Sázavou, Krucemburk, Praha, Oslo), na kterých se lyrický subjekt, respektive textem zobrazená literární postava ocitá. Významově v protikladu ale zároveň básník dává najevo, že místo, na němž se člověk v tomto světě nachází, vlastně buď nehraje v jeho životě velkou roli (*„vyhlídka na prahu / [...] žižkovská věž / všechno to tady nechat a / odjet / někam daleko / chodit po jiných ulicích / potkávat jiný lidi / mluvit jinou řečí / tvářit se že jo ale / nebude to jiný“*, s. 15), nebo je předurčeno nějakým očekáváním (*„tohle město není takový / jaký si ho vyčetla z knížek že [...]“*, s. 16). Autor zároveň přemýšlí o osudech lidí, které v básních popisuje (*„z očí se jí dalo číst povídání / podivných příběhů který jí vyprávěla / stará su lin / když ještě žila“*), a pro Těsnohlídkovy básně typická je také problematizace bezvýchodnosti a povrchnosti současné mladé generace (*„kecy / o tom jak je dneska těžký / porovnat si věci v hlavě / pro mladý / jehlou do žíly / barevnější svět / nevidět / neslyšet / nevidět / nevědět / pořád dokola to samý“*, s. 17).

Kromě domácích témat se Těsnohlídek ve svých básních (např. *památce hanádi džaradátové*) dotýká i světového dění (*„devatenáct lidí / z toho pět dětí / usmrtila dnes palestinská / sebevražedná atentátnice / při útoku na restauraci v haifě“*, s. 20), které opět dává do souvislosti s povahou současné české společnosti vnímající takovéto zprávy s emočním odstupem v televizních relacích. I *pohlednice z osvětlení* se zabývá kontextem světových dějin (zde konkrétně nacistické historie města) a zvrácenosti dehonestace památky takového místa.

V krátké básni *neni toho moc* naznačuje Těsnohlídek lacinost charakteru dnešních dívek (*„drahý holky nad ránem / ztrácej na ceně“*), kterou básnický (nejspíše

v tomto smyslu autorský) subjekt zatracuje a touží po hlubším porozumění („*co bych chtěl / klidnej spánek / aspoň o víkendech mít / s kým se zasmát / koho se dotknout*“, s.21).

All in je melancholickým vyjádřením, vzpomínkou na staré časy (dětství, mládí rodičů) osobního života a úvahou nad rozpadem rodiny, ztracenou láskou mezi dvěma rodiči a hledáním motivu, který přiměje dva lidi poznat ten správný moment, kdy se spolu mají usadit, i když později jejich láska časem uvadne („*najít tu chvíli kdy / se z toho čemu se věří stane to / co se říká*“, s. 22-26). Stejně tak se na úskalí rodičovské či partnerské role zaměřují jeho básně *píseň špatného manžela* („*odhodlanej / zkazít ti den / o tom že / nemáme peníze že / děti jsou blbý a / ty / kurva*“, s. 63) nebo *mamky*, a na role sociální reaguje text *nepřekážet* („*alkohol s mírou / drogy vůbec / nepřekážet / chodit rychle / chodit rychle jako / lidi co věděj kam jdou*“, s. 37), respektive *městské dívky prý líbají na ústa* nebo *bubák*.

Dalšími básněmi, založenými na úvaze nad povahou lásky, jsou *chodníky plný mrtvejch ptáků*, *blondatý tulipány*, *vlastě*, *svinary* nebo *píseň druhého schodu před sokolovnou*. Zatímco v *chodnicích plných mrtvejch ptáků* a *písni druhého schodu* komentuje autor lásku s jistým cynismem („*říkáš jak bys chtěla aby přijel / kluk na bílym koni co / by byl zábavnej a hodnej [...] / co to je než takový představy co / napadaj ve čtrnácti / v holce / naladěný / po třech panákách a / nepotřebný / za deset minut / v jednu v noci*“, s. 59), ostatní tři zmiňované básně jsou romantickou vzpomínkou na každodenní vztahovou realitu („*nikdy / tě nesmim ztratit / slova / kterejch by se šlo najíst / žít / pro ty slova*“, s. 49).

Těsnohlídek také tematizuje násilí v různých podobách. V básni *v olomouci* například demonstruje zcela neopodstatněnou, v člověku skrytou agresi („*mívám náladu / rozbít / každý druhý okno / kolem kterýho projdu / jen / tak / ze zájmu / rozbíjet okna*“, s. 28), lyrický subjekt se zde stylizuje do podoby jakéhosi mluvčího „běžného člověka“, a to rovněž v emocionální oblasti a taktéž vyjadřuje agresi i v *násilí bez předsudků* (po kterém je pojmenována i celá sbírka), tentokrát z hlediska spojení dvou osudů na základě násilného činu („*bodnutí člověka na ulici / nožem do zad / jen / tak / protnout dva příběhy / jednou událostí / v jednu chvíli / sblížení*“, s. 35).

3.1.1 Závěry interpretace

Těsnohlídkovu sbírku *násilí bez předsudků* je díky její tematické šíři nutné analyzovat postupně báseň po básni a hledat v každé hlubší myšlenku (společenský problém). I přes to, že lyrické gesto postrádá metaforičnost a autor využívá především prozaizovaného volného verše, skrývá každá báseň víc než jen prostý záznam dané skutečnosti, stejně tak jako za každým dílem tedy musíme hledat stylizaci lyrického světa.

Nicméně zde existují jisté typické tematické aspekty jako je společenská kritika, společensko-patologické jevy, popis atmosféry místa, plytkost vztahů, sociální role nebo důraz na smyslové vnímání (především zrak).

Z hlediska lyrického subjektu můžeme říci, že je v ději přítomen, ale zároveň do něj nezasahuje. Má roli pozorovatele okolí, vyjadřuje myšlenky nad osudy lidí a ubírání se současné společnosti a zprostředkovává čtenáři momentální prožitek dané situace.

Sbírka dle mého názoru výstižně reflektuje pocity ekonomicky či ambicemi slabší části dnešní mladé generace, a i když díky svému výlučně negativnímu náhledu na současné problémy zanechává ve čtenáři depresivní dojmy, snadno se s ní člověk v určitých ohledech ztotožní.

Posledním aspektem je grafická stránka textů, která se úmyslně vyhýbá jakékoliv korektní formě, a to včetně nadpisů a titulní strany, které jsou psány bez použití velkých písmen (proto v interpretaci u názvů záměrně ponecháváme tento Těsnohlídkův záměr).

3.1.2 Mediální recepce

Za prvotinu *Násilí bez předsudků* získal Jan Těsnohlídek v roce 2010 Cenu Jiřího Ortena.⁹⁴ Nejen to, ale i fakt, že žádná debutová básnická sbírka posledních let

---

⁹⁴ Cena Jiřího Ortena [online]. c2010 [cit. 2018-03-02] Tisková zpráva, Knihovna Tábor, 2010.

Dostupné z: <https://www.knihovnatabor.cz/foto/vitez_orten_10.pdf>.

nevzbudila tak rozporuplné reakce, způsobilo, že se Těsnohlídkově tvorbě dostalo značné mediální pozornosti.⁹⁵

Podíváme se nejprve na kritickou recepci sbírky *Násilí bez předsudků* z pohledu literárních periodik. Tím prvním příkladem je esej Ondřeje Hanuse *Násilí bez předsudků Násilí bez poezie*⁹⁶ uveřejněná v časopise *Tvar*. Ten ve své kritice Těsnohlídka rozhodně nešetřil. Jeho poezii vytkl formu (jediné, co ocenil, byla kaligrafická stránka textu v básni *blondřatý tulipány*, kde autor uspořádal verš „jseš povrchní“ do pomyslné dlažební kostky, které v textu předcházela zmínka), kterou považuje za nenápaditou a chaotické grafické uspořádání označil za celek připomínající kupu mrtvých much na podlaze. Vyčítal mu rovněž nespisovnost, ne snad ze samotné podstaty, ale z užívání gramaticky nesprávného slova „jseš“, které označil za atentát na češtinu, a dále potom nadužívání slova „že“. Zpochybnil rovněž jeho básnické kvality, kdy autorovu distanci vůči zvukové stránce textu není s to považovat za volný verš, a jeho poezii označil za „ukecanou“ (dle Hanuse by básně měla být organismem, ze kterého nelze vyjmout slova, aniž by byl zabit) a zdůrazňuje, že Těsnohlídek „polyká realitu jako laxativum a výsledný průjem hází do veršů.“⁹⁷ Obecně tedy odsoudil Těsnohlídka jako básníka volného verše, který je dle jeho názoru úkolem pro nejpovolanější, a to tento mladý básník není.⁹⁸

Dalším periodikem reagujícím na Těsnohlídkovu prvotinu byla *A2*. Zatímco pokud by záleželo na názoru Ondřeje Hanuse, tak by se *Násilí bez předsudků* nedočkal ani svého samostatného vydání, Simona Martínková-Racková vidí ve sbírce podobnost s počátky tvorby Jáchyma Topola s jeho *Miluju tě k zbláznění*, i když je podle jejích slov Těsnohlídkova tvorba více neurvalá. Hanus Těsnohlídkovi vytýkal, že jeho básnění je násilné, trapné a je to stěžování pro stěžování, Martínková-Racková

---

⁹⁵ KAPRÁLOVÁ, Dora. Tohle má být hlas mladé generace? Kniha která získala cenu Jiřího Ortena [online]. *iDnes*, 2010. [cit. 2018-03-05] Dostupné z: <https://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu>.

⁹⁶ HANUS, Ondřej. Násilí bez poezie [online]. *Tvar*, 2010. [cit. 2018-03-05] Dostupné z: <http://www.academia.edu/1853352/T%C4%9Bsnohl%C3%ADdek_ml._Jan_-_N%C3%A1sil%C3%AD_bez_p%C5%99edsudk%C5%AF_N%C3%A1sil%C3%AD_bez_poezie_TVAR_>.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

s ním tento názor nesdílí. Podle ní je to otevřená generační výpověď, která již nemá společného nepřítele (situace předrevoluční) ani pocit rozčarování z nekonečných možností (situace bezprostředně porevoluční), přesto vyzdvihuje nutnost vyjádření k nesnesitelnosti současného světa, protože každá generace potřebuje „rozhněvané mladé muže“. Líbí se jí průbojnost a energie autentických veršů, kterou si vysvětluje pohledem mladého člověka na jisté životní období. O mírnější poloze mluví ve vztahu k jeho milostným veršům a těm, které jsou věnovány úvahám o „zbídačeném“ životě matek, kdy autorovi připomíná, aby nezapomínal nahlížet i pod povrch, který se může jevit (v případě podání Těsnohlídkova pesimismu) jednoznačně, skutečnost by ale mohla člověka v dobrém překvapit. I přes to by však Martínková-Racková ponechala vše právě tak, jak to autor napsal.⁹⁹

Třetím a posledním zreflektovaným periodikem je magazín *Lógr*, do kterého svou statí *Generační výpověď? Ou kej, tak já to teda беру* přispěl Jan Kubíček.¹⁰⁰ Ten nejdříve sbírku popisuje a v kritice se zabývá formální úpravou publikace, kterou (stejně jako Ondřej Hanus) hodnotí spíše záporně z hlediska neúčelového užívání speciálních symbolů a grafických prvků s doporučením zásahu grafického editora. Kubíček Těsnohlídkovi vyčítá příliš těžký sentiment a možná subjektivnost výkladu sbírky *násilí bez předsudků* je dle něj zdrojem rozpačitých reakcí na dílo. Ani přínos básnického výrazu není Těsnohlídkovou doménou, a tak Kubíček přikládá hlavní důležitost generační výpovědi. Tou je trpká a sebereflektující revolta, která je „nesmyslnou reakcí na nedostatek vlastního smyslu“.¹⁰¹

Z literárních časopisů vyšla sice recenze ještě v časopise *Aluze: Jsem ten, co ožere z dortu marcipánový kytky* od Tomáše Čady¹⁰², nicméně zdroj je z důvodu rekonstrukce webových stránek mimo provoz, a tak jej zmiňuji pouze pro úplnost.

---

⁹⁹ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Jan Těsnohlídek ml. *Násilí bez předsudků* [online]. *Psí víno*, 2009. [cit. 2018-03-11] Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2010/1/knihy>>.

¹⁰⁰ KUBÍČEK, Jan. *Generační výpověď? Ou kej, tak já to teda беру* [online]. *Magazín Lógr*, 2010. [cit. 2018-03-11] Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2010/09/21/generacni-vypoved-ou-kej-tak-ja-to-teda-beru/>>.

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² ČADA, Tomáš. *Jsem ten, co ožere z dortu marcipánový kytky* [online]. *Aluze*, 2009. [cit. 2018-03-12] Dostupné z: <<http://www.h-aluze.cz/2009/12/11/jsem-ten-co-ozere-z-dortu-marcipanovy-kytky/>>.

Na webových stránkách se za Český rozhlas: Vltava o Těsnohlídkově díle v krátkosti a pozitivním duchu v článku nazvaném *Násilí bez předsudků Jana Těsnohlídka*¹⁰³ vyjádřil Jaroslav Rudiš takto:

*„Je to neobyčejně dravá, čtivá, hlasitá a chytrá poezie, která by se snadno mohla stát básnickým soundtrackem k příběhům dnešních dvacetiletých, co mohou dělat, mít a vyzkoušet úplně všechno, ale ke štěstí jim to úplně nestačí.“*¹⁰⁴

Zisk Ortenovy ceny za sbírku *Násilí bez předsudků* zaznamenali například i *Hospodářské noviny*, které otiskly článek *Ortenovu cenu získal Jan Těsnohlídek mladší za Násilí bez předsudků*.¹⁰⁵ Do jakéhokoliv zhodnocení se však redakce nepouštěla. Pouze konstatovala, že ji komise dala přednost před kritikou i čtenáři vyzdvihoanou knihou Kateřiny Tučkové *Vyhnání Gerty Schnirch*, a podala stručný popis v podobě citování poroty, která sbírku označila za generační básnickou výpověď o revoltě „v době, kdy se k ní těžko hledá důvod“¹⁰⁶ a konstatování, že sbírka kriticky reflektuje současný svět.¹⁰⁷

Zatímco *Hospodářské noviny* se do vynášení soudů o Těsnohlídkově zisku Ortenovy ceny nepouštěly, *iDnes* přišel s článkem Dory Kaprálové *Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Ortena*.¹⁰⁸ Ten Těsnohlídkovu tvorbu „rozebral“ doslova od hlavy až k patě. Kaprálová na začátek konstatuje pár základních stěžejních prvků jeho tvorby, jako je například nepoetický název sbírky, návaznost na beat generation, forma epizující lyriky a záměrná antipoetičnost některých jeho básní. Za charakteristickou považuje Těsnohlídkovu snahu o srozumitelnou výpověď.

---

¹⁰³ RUDIŠ, Jaroslav. *Násilí bez předsudků Jana Těsnohlídka* [online]. *Český rozhlas: Vltava*, 2010. [cit. 2018-03-12] Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/nasili-bez-predsudku-jana-tesnohlidka-5058591>>.

¹⁰⁴ RUDIŠ, Jaroslav. *Násilí bez předsudků Jana Těsnohlídka* [online]. *Český rozhlas: Vltava*, 2010. [cit. 2018-03-12] Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/nasili-bez-predsudku-jana-tesnohlidka-5058591>>.

¹⁰⁵ ČTK. *Ortenovu cenu získal Jan Těsnohlídek mladší za Násilí bez předsudků* [online]. *Hospodářské noviny*, 2010. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <<https://byznys.ihned.cz/c1-43521530-ortenovu-cenu-ziskal-jan-tesnohlidka-mladsi-za-nasili-bez-predsudku>>.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ KAPRÁLOVÁ, Dora. *Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Ortena* [online]. *iDnes*, 2010. [cit. 2018-03-12] Dostupné z: <https://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu>.

„Těsnohlídek své básně spíše hlásá než píše, spíše zřetelně artikuluje než mlčky předkládá, místo prostoru pro metafyziku drtí a vtahuje jasnost a ostrost autorova sebevědomého zření.“¹⁰⁹

Za vystižné pro sbírku *Násilí bez předsudků* pokládá Kaprálová také až téměř sociologické pojmání reality z pohledu generace, která se narodila v období, kdy se ještě nevzmůže na změnu tohoto „ohavného“ světa. Těsnohlídek básně podává „ukecaně“, zato však energicky a předkládá nám nelichotivé dobové reálie a banalitu dneška s (až na výjimky) jemnou přesností.¹¹⁰ Provokaci textů lze přiřknout očekávané a dobře zvládnuté inteligentní podání namísto šokujících lingvistických či fantazijních výkřiků. Co by se dalo sbírce vytknout je, že se ve své naivní stylizovanosti spontánních básní neposunula za hranice beatníků. Kaprálová shledává, že reflexe současnosti i devadesátých let je tím nejoriginálnějším, na co lze v *Násilí bez předsudků* narazit a na rozdíl od Hanuse a Kubíčka tvrdí, že grafická úprava sbírky jí pomáhá od zařazení k průměru. Za nejzajímavější považuje sugestivní vršení obrazů (báseň *All in*) a kde je příběh utvářen rytmem a smyslem básně. V závěru autorka článku zařazuje sbírku ke středoproudé kvalitě básnických debutů, ale přiznává Těsnohlídkovi možný chytrý marketingový tah, při jeho směřování k srozumitelnosti a líbivosti.¹¹¹

3.2 Rakovina¹¹²

Sbírka *Rakovina* je druhou publikací Jana Těsnohlídka, kterou v roce 2011 vydal nákladem 1000 kusů jako svou úplně první knihu ve vlastním nakladatelství JT's a je doplněna o doslov *Lekce radikálního realismu* od Jakuba Vaníčka.

Sbírku Těsnohlídek uvádí básní *všechno mi přijde tak snadný*. Začíná momentem, kdy si čtenář spolu s lyrickým subjektem vychutnává cigaretu v okně a

---

¹⁰⁹ KAPRÁLOVÁ, Dora. Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Orteny [online]. *iDnes*, 2010. [cit. 2018-03-12] Dostupné z: <https://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu>.

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Rakovina*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2011.

pozoruje jiné kuřáky v oknech a na balkónech, kteří ostatním odklepávají popel na hlavu. Kuřák versus ten, komu je sypan popel na hlavu, je zřejmou metaforou pro rozdělení rolí ve společnosti ve smyslu lidí, co po sobě nechají šlapat a těch, kteří po nich šlapou.

Existencionální polohu Těsnohlídkových básní reprezentuje *jeho poselství*, které demonstruje zbytečnost obyčejného člověka, nad jehož smrtí se společnost ani nepozastaví („*nechutnej bezdomovec [...] / nebude trvat dlouho / někde se svalí a / už se nezvedne / nikdo / se z toho neposere / každéj viděl že / se z toho nikdo neposere / až se jednou svalej / až jednou nebudou moct dál*“, s. 6), stejně tak i *paneláky*, ve kterých autor rozjímá nad tím, jak důležitá je jeho role na tomto světě, jaký rozdíl by mělo ukončení jeho života teď, nebo za 20 let a jakou důležitost má život jiného člověka. A do třetice *nebude to lepší*, které už hraničí s jistým nihilismem a sebevražednými myšlenkami („*kolejnice v zatáčce / položit se a zavřít oči [...] / jít spát / probudit se / jít spát / nebo to aspoň ještě zkusit*“, s. 18-19). Tematicky bych v tomto ohledu zařadila i báseň *rakovina*, jejíž název nese i sbírka (nicméně tam je použit dle autorova vyjádření především jako nejlepší možný dialog s jeho celou sbírkou), popisující město a jeho zkaženost, kterou Těsnohlídek za rakovinu („*všechny ty krásný / nový domy [...] / to nejsou než strupy na kůži nemocného těla*“, s.25), což rozhodně mívá jistá očekávání.

Verše *na malým městě* vypráví o dávné lásce k dívce s ambicemi, která je utopila v rodinném životě s manželem a dvěma dětmi („*dvě děti jsou super! / dvě děti jako dvě kotvy do života*“) namísto toho, aby si šla za svým snem. Z básně je však patrné, že autor tentokrát ponechává prostor pro možnost, že je dívka takto spokojená („*[...] máš pro koho máš proč a tak*“, s. 7). I *zabitý lidi*, jsou odrazem životů, ve kterých se člověk žije jen proto, aby se usadil a rovněž tak báseň *ani jeden z nich to nedokázal* („*pili lahváče / kouřili / třeba / je to takhle správně / jednou za dva roky dovolená u moře / pravidelnej příjem / děti*“, s. 32)

Vůči předurčenému bytí v mechanizovaném světě Těsnohlídek protestuje pomalým zabíjením dehtem z cigaret v básni *cigareta jako sebevražda jako protest*.

Stejně jako *pohlednice z osvětlení* z předchozí sbírky se *dovolená u moře* zabývá tématem „vyčpělé historie“, tentokrát z pohledu balkánců, kteří zažili hrůzy

války a dnes je na ně pohlíženo jen jako na další z lidí zařazených do běhu běžného života („někdo jim zastřelil tátu nebo kamaráda / znásilnil sousedku [...] / na balkáně / jsou ještě lidi který / zažili válku! / koupím si od nich zmrzlinu / pronajmu byt“, s. 8). Velmi podobné vyznění má i báseň *smrt srbům*.

Velkou vlnu kontroverze Těsnohlídek vzbudil tematizací cizinecké problematiky, kterou refleктоval v básních *cizinecká policie praha* a především *rasistická poezie*. Zatímco v první z těchto básní přistupoval autor k tématu s odstupem pozorovatele a jakoby z perspektivy „hlásné trouby“ výroků kolujících společností, v druhé básni šokoval přímými útoky na adresu menšin a ras. Z mého pohledu šlo o předem promyšlenou ironii a recesi s úmyslem vyvolat rozruch a možná zesměšnit zastánce názorů podávaných v básni (*obzvláště patrné mi to přijde například z verše „rasistická poezie je / o strachu / z cizích zvyků cizích lidí divných barev!“*, s. 11), názory na tuto provokaci se však různí, což si později ještě popíšeme. S „národnostně“ založenými, provokativními básněmi však Těsnohlídek ještě nekončí. Národní hrdost korejských vlastenců, jež bez lítosti vraždili ve jménu státu, označuje ve verších *taková byla národní hrdost* za spontánní, čistou a spravedlivou.

Silně rozporuplné pocity budí i *porno*, které jde až na samé hranice toho, co je vůbec vhodné (byť s odstupem) s uměleckým záměrem čtenáři nabídnout. Tato báseň je provokací nejen obsahově („v praze se ve středu / cestou ze školy ztratila / devítiletá anička [...] každému musí bejt jasný že / je to v prdeli / že jestli ještě žije tak / určitě / nezažívá nic pěknýho“, s. 36), ale o to více snad ještě k tématu se vztahujícím pobuřujícím názvem. Těsnohlídek na konci sice celou věc vztahuje k přístupu médií a konstatuje, že tohle všechno a mnoho dalších věcí je realitou dnešního světa v různých koutech planety, ale volba takto silného tématu v kontextu, v jakém ho autor zvolil, hraničí podle mého názoru s bezohledným cynismem.

V pořadí desátou je báseň *nevyšlo to*, která poukazuje na problém gamblingu, který se dotýká i dopadu na rodinu („co si půjčil to nevrátil / co měl to vsadil / co vsadil to prohrál [...] / sedm let manželství / dvě děti [...] / takovej hodnej kluk / to byl“, s. 16). Dále Těsnohlídek zosobňuje paranoiu v básni *vlci u dveří* (kterou volně zhudebnila skupina Umakart), v *životě ve dvou místnostech* popisuje prázdný život člověka, který jen „pendluje“ mezi domovem a prací a v *pohlednici z prahy* je zase patrná kritika konzumu. Sbíрку autor zakončuje vyjádřením paniky z nadcházející

budoucnosti („*lidi se zbláznili / zabíjej se na ulicích [...] / něco se děje/ něco se mění*“, s. 39) v básni *něco se děje*, a ta je posledním pokusem o to čtenáře aktivizovat a popudit.

3.2.1 Závěry interpretace

Sbírka *Rakovina* má oproti předchozímu *Násilí bez předsudků* menší rozsah, za to provokací v ní Těsnohlídek jednoznačně nešetřil. Některá témata (otázky smyslu existence „běžného“ člověka, rodinný život, sociální role, válečné osudy) se i v jeho druhé knize opakují, je však daleko méně osobní a úplně v ní chybí (oproti prvotině) například milostná lyrika. Nejvýraznějším prvkem sbírky je jednoznačně xenofobní stylizace lyrického subjektu v některých výše popsaných básních, marnost z nenaplněného života a smrt, podávaná jako denní chleba. Jak jsem již zmínila, *Rakovina* vyšla Těsnohlídkovým vlastním nákladem, což po přečtení sbírky a zjištění jejího vysoce provokativního charakteru dává smysl nejen z hlediska usnadnění práce s procesem publikování v některém ze zaběhlých nakladatelství.

3.2.2 Mediální recepce

Sbírka se vzhledem ke své kontroverznosti opět dočkala četných reakcí, a to v literární revue *Aluze, Tvaru*, časopise *Respekt*, magazínu *Lógr* a portálu *Studentpoint* a v rámci literární sekce *Topzine* i rozhovoru se samotným autorem.

V magazínu *Lógr* se do Těsnohlídkovi druhé sbírky pustil znovu Jan Kubiček v článku nazvaném *Onanie, sebevražda, revoluce?*¹¹³. Hned úvodní slova celé úvahy nad povahou sbírky byla jasným vyzněním, že tohle dílo leží Kubičkovi „v žaludku“ ještě daleko více, než tomu bylo u Těsnohlídkovy prvotiny.

„*Taky jsem měl chuť dát Těsnohlídkovi do držky, když jsem poprvé četl jeho sbírku Rakovina. [...] Můj první dojem nevylepší ani samotné básně, najednou jsem*

---

¹¹³ KUBÍČEK, Jan. *Onanie, sebevražda, revoluce?* [online]. *Lógr*, 2012. [cit. 2018-03-15] Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2012/03/12/onanie-sebevrazda-revoluce/>>.

jasně viděl oprávněnost výtek směřovaných Násilí bez předsudků [...]. Četl jsem pak útlou sbírku znovu a znovu a byl jsem stále stejně zmatený: tak je ten Jenda dobřej básník, špatnej básník, anebo čůrák?“¹¹⁴

Kubíček podotýká, že patologické jevy (narcismus, xenofobie, paranoia, mediální kýč a odcizení) v *Rakovině* už nejsou pouze popsány, ale že jimi sbírka přímo trpí. Vyhýbá se politické korektnosti a předvádí „sebedestruktivní exhibicionismus“, kdy se autor stává obětí své doby. Těsnohlídek ze sebe dle Kubíčka udělal „značku“, která je „in“, čímž však odsoudil svou pověst v literárních kruzích. Navíc vyčítá knize egoismus - básně již nelze číst bez toho, aniž by v nich čtenář viděl autora. V závěru dle svého zjištění označuje Těsnohlídka jako „autora plebsu“, který vystihuje myšlenky proletářské třídy, ale oceňuje autorovu schopnost protnout poezii s popkulturou, smazat rozdíly mezi vysokým a nízkým.¹¹⁵

Pro literární revue *Aluze* zrecenzoval sbírku *Rakovina* Pavel Očenášek ve své stati *Nelyrické verše angažovaného básníka*.¹¹⁶ Zde autor článku nejdříve shrnuje debaty o básni *Rasistická poezie*, které vyvolali četné reakce čtenářů. Na jedné straně stáli ti, kteří oceňovali Těsnohlídkovu odvahu psát o něčem tak drásavě aktuálním, na druhé pak lidé, kteří báseň odsoudili za pouhou snahu na sebe upozornit. I když si Těsnohlídek chvíli pohrával s možností, že názvem *Rasistické poezie* zaštití celou sbírku, Očenášek chválí autora za ustoupení od této provokace a konečné pojmenování *Rakovina*. Recenzent poukazuje na zkracování textů oproti Těsnohlídkově předchozí sbírce, což v kombinaci s povahou díla (bezvýhodnosti společenské a ekonomické situace) vnímá jako účinný důraz a efektivitu jednotlivých sdělení. Také jazykový styl sbírky zaznamenal posun k lepšímu, Těsnohlídek užívá prostředků opakování slov a následného narušení, které za tímto udělá obsahovou tečku. Používá zámlky a anafory a zůstává v rovině neobrazných vyjádření a obecné češtiny. Co se týká obsahové stránky, básník čím dál více vyjadřuje beznaděj a rezignuje na vymanění ze stereotypu, společnosti vytýká touhu po senzacích, které jsou předhazovány médií a okolí

---

¹¹⁴ KUBÍČEK, Jan. Onanie, sebevražda, revoluce? [online]. *Lógr*, 2012. [cit. 2018-03-15] Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2012/03/12/onanie-sebevrazda-revoluce/>>.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka [online]. *Aluze*, 2/2011. [cit. 2018-03-15] Dostupné z: <http://www.aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php>.

považuje za lhostejné vůči čemukoliv jinému než vlastnímu osudu. Životní jistotu a hodnoty nenachází ani v rodině a u každého záchvěvu štěstí si je vědom jeho pomíjivosti. Očenášek na dílo nenahlíží jako na snahu burcovat, nýbrž jako vyjádření reality „přefiltrované vlastní frustrací“, reflexi společenských a ekonomických problémů dnešní doby a k zařazení k angažovanosti podotýká že:

„(...) vnímat pouze tuto rovinu Těsnohlídkových textů by byl zásadní omyl. Autor má talent skloubit formu básní s jejich obsahem, totiž sugestivně podávat onen prožitek konfrontace představ o životě čerstvě dospělého člověka s všudypřítomnou nadvládou pokřivených hodnot. Výsledný efekt, zděšení z nevyhnutelné účasti na oné destrukci, která má často za následek lhostejnost a apatii, je ale destilovaný intenzivní pocit, který nám přece může dát i poezie neangažovaná (pokud pomineme možnost, že každá poezie je do určité míry angažovaná), i když k tomu použije jiné prostředky.“¹¹⁷

V závěru recenze Očenášek odsuzuje doslov *Lekce radikálního realismu*¹¹⁸ od Jakuba Vaníčka právě kvůli jeho definici Těsnohlídkovy poezie v opozici vůči „metaforami přetíženého deskriptivního lyrismu“ a „naředěného derivátu existencialismu“¹¹⁹, který pro některé Těsnohlídkovy básně neplatí a není tudíž dle autora recenze dobrou charakteristikou sbírky.¹²⁰

Pro další, literární periodikum, zrecenzoval sbírku *Rakovina* Vladislav Reisinger v eseji *Nic než názor! Nádor! Nebo co vlastně..*¹²¹. Tvrdí, že se Těsnohlídek distancuje od toho, aby jeho texty byly chápány jako názory, obzvláště, co se týká básně *Rasistická poezie*, kolem které se strhla vlna debat. Autorům přístup je dle něj marketingovým a sebepropagačním úmyslem, který sází na přitažlivost extrémních témat. Je na čtenáři, zdali v jeho textech bude hledat metaforu nebo bude básně považovat za to „co si přece myslí každý“. Reisinger sice Těsnohlídkovi přiznává, že

---

¹¹⁷ OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka [online]. *Aluze*, 2/2011. [cit. 2018-03-15] Dostupné z: <http://www.aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php>.

¹¹⁸ VANÍČEK, Jakub. *Lekce radikálního realismu*. In *Rakovina*. Kruceburk: JT's nakladatelství, 2011. s.41-45.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka. *Aluze*, 2/2011. Dostupné z: <http://www.aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php>.

¹²¹ REISINGER, Vladislav. *Názor! Nádor! Nebo co vlastně* [online]. *Tvar*, 17/2011. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <<http://old.itvar.cz/prilohy/75/Tvar17-2011.pdf>>.

svými záznamy reality je básníkem, který nám mezi mladými básníky schází zároveň však odsuzuje jeho snahu přitáhnout pozornost a vypočítavost tematizace společensky rezonujících problémů. Jeho přístup shledává cynickým a nedůvěryhodným, kvůli vypouštění některých aspektů reality. Za nejpříhodnější charakteristiku recenze považuje první báseň ze sbírky tedy *Všechno mi přijde tak snadný*. A esej zakončuje tím, že proti Těsnohlídkově psaní nic nemá, ale stejně tak nemůže jeho poezii považovat za dobrou.¹²²

V týdeníku *Respekt* se kritiky Těsnohlídkovy knihy zhostil Vojtěch Probst v článku *Básník krize a bezradnosti*.¹²³ Ten nejdříve básníkovu tvorbu představuje tím, že jako jeden z mála autorů v poezii čtenáři nepředkládá pouze osobní hledisko, ale reflektuje zájmy a problémy společnosti. To dělá stylem jednoduchým, přímočarým a nenáročným, který je dle Probst do poezie nutné rovněž zahrnout. *Rakovina* má ztracenecké vyznění, z něhož není cesty ven. I autor článku však souhlasí s názorem, že ne všechny básně ze sbírky jsou zdařilé a kontroverzní *Rasistické poezii* vytýká, že bez kontextu Těsnohlídkovi tvorby, vyznívá jako otevřená podpora rasismu. I přes to, že ji neshledává jednou z dobře míněných, vidí za ní aktuálnost tématu, jasný pokus o pouhou provokaci čtenáře a odpor k politické korektnosti. Sbíрку Probst nakonec hodnotí jako logické začlenění k tendencím celosvětové sociální kritiky, byť skrze konkrétní a pohnuté osudy lidí na společenském dně. Dodává, že díky odrazu aktuálních problémů současné doby by mohly být jednou Těsnohlídkovy sbírky považovány za dobovou kroniku.¹²⁴

Za portál Studentpoint se v eseji *Konec lidské iluze v opojení rakoviny* vyjádřil Štěpán Král.¹²⁵ Popisuje *Rakovinu* jako sbírku třiceti tematicky rozmanitých básní tematizujících každodennost, zločin, lidské osudy a nesmyslnost spáchaných omylů. Příznačná je pro Těsnohlídka syrovost, konkretizace a dynamický spád s racionálním

---

¹²² REISINGER, Vladislav. Názor! Nádor! Nebo co vlastně [online]. *Tvar*, 17/2011. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <<http://old.itvar.cz/prilohy/75/Tvar17-2011.pdf>>.

¹²³ PROBST, Vojtěch. Básník krize a bezradnosti [online]. *Respekt*, 2011. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <<https://www.respekt.cz/tydenik/2011/49/basnik-krize-a-bezradnosti>>.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ KRÁL, Štěpán. Konec lidské iluze v opojení rakoviny [online]. *Studentpoint* (sekce popkultura), 2011. [cit 2018-03-15] Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2011/10/25/konec-lidske-iluze-v-opojeni-rakoviny/>>.

pohledem. Za pochmurnou povahu sbírky může především výběr námětů rasismu, bídy, zvrácenosti, krachu a šedi a stejně jako Kubíček si i Král název knihy vysvětluje jako „rakovinu společnosti“. Plynutí básní je rychlé, přímé a bez servítek a růžových brýlí.

„Stručně řečeno. Špína lidí kolem nás v přímém přenosu, ve kterém autor sahá po velice ožehavých otázkách, jež reflektuje s obrovským odstupem a syrovostí, což ještě víc umocňuje celkový pocit z knihy – rakovina všeho, všech a všude kolem nás. Deziluze iluzí? Pouhý život sám bez všech příkras!“¹²⁶

Král ještě zhodnocuje jazyk (vulgarismy, vyloučení interpunkce, hovorové výrazy), který dle jeho názoru koresponduje s povahou a spádem sbírky. Těsnohlídek může zběhlému čtenáři poezie připadat průměrný, ale autor článku oceňuje jeho přínos v aktuálnosti, syrovosti a naléhavosti, která nutí k emocím a zamýšlení nad současným stavem světa.¹²⁷

---

¹²⁶ KRÁL, Štěpán. Konec lidské iluze v opojení rakoviny [online]. *Studentpoint* (sekce popkultura), 2011. [cit 2018-03-15] Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2011/10/25/konec-lidske-iluze-v-opojeni-rakoviny/>>.

¹²⁷ Tamtéž.

3.3 Ještě je co ztratit¹²⁸

Třetí básnická sbírka Jana Těsnohlídka nese název *Ještě je co ztratit* a byla vydána v roce 2013 opět jeho nakladatelstvím JT's. Ve svém titulu má poprvé velké písmeno na začátku a obálku zdobí motiv od Jaromíra 99, na kterém můžeme vidět profil muže, jež zvrací květiny. Sbíрка řeší především vztahy, proto si na jejích textech ukážeme různé roviny (bývalé) lásky dvou lidí a další témata, která z celkového vyznění knihy vybočují.

Začínáme básní *možná se toho dožijem*, kde lyrický subjekt bilancuje nad časem ztraceným ve vztahu („*možná / si tohle všechno budem jednou vyčítat / říkat že / jsme ztratili spoustu času že / jsme dělali nesprávný věci / s nejsprávnějma lidma*“), zároveň si je však vědom, že v přítomném okamžiku pro něj byl důležitý („*ale / dneska / tenhle víkend / minulej víkend / ani ten příští / není / nebylo a nebude / nic / potřeba / víc*“, s. 5).

Těsnohlídek v této sbírce velice často popisuje vztah téměř ukončený, myšlenky před rozchodem a bezmoc při rozhodnutí udělat ten poslední rozhodující krok. Tak tomu je například i v druhé básni *dva z těch smutnejch lidí*, kde dva lidé sdílejí nefunkční milostné soužití, ale i přes to jsou si vědomi, že dokud se člověk ještě hádá, tak vztah nutně nekončí („*říkáme že / je konec ale / nic nekončí / ještě pořád si / máme co vyčítat*“). Také pochybují o tom, zdali může mít situace s jiným člověkem rozdílné východisko („*kdybysme seděli kdekoliv jinde / dělali cokoliv jinýho / s kýmkoliv jiným / byli bysme / úplně / stejně / nespokojený*“, s. 6) a tak raději setrvávají v něčem nefunkčním. Podobně laděné jsou i verše *v pŭlce září* a *jaro*, kde jde především o vytrácení lásky vlivem času („*to v létě / řek on / to už je dávno / řekla ona / bylo to někdy v pŭlce září / bylo chladno*“, s. 20).

Čas hraje velkou roli i v básni *olympiáda*, kterou autorský subjekt věnuje kamarádovi Ondrovi kde a přemítá o změnách v životě v rozmezí mezi dvěma

---

¹²⁸ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Ještě je co ztratit*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2013.

olympiádami („zestárli jsme / kamaráde [...] / další olympida [...] / někdo vyhrál / někdo prohrál“, s. 22)

Báseň *kotresh* je jednou básní vymykající se hlavnímu výše zmíněnému tématu soužití ve vztazích. Popisuje negativní vnímání života z pohledu české společnosti oproti bezstarostnosti Indů („*kotresh říkal že / ať bude cokoliv tak / to zvládneme že / musíme být šťastný*“), kteří žijí v rozdílně hodnotově koncipovaném prostředí („*kotresh je z jiného světa [...] / může jezdit na slonovi a / jíst mango ze stromu*“, s. 7).

Další, „porozchodovou“ tematikou se zabývá *něco jsme ztratili*, kde se odehrává setkání bývalých milenců po letech. Úplná ztráta kontaktu s člověkem, odcizení, vyčpělý cit, tehdejší odvaha vrhnout se do lásky „až po uši“, kterou lidé vyměnili za rozvážnost a opatrnost, pohrdání bývalými partnery. To vše můžeme najít v Těsnohlídkově čtvrté básni. Se stejným (tedy porozchodovým) námětem, tentokrát však s vyzněním stesku po člověku a chvílích prožitých po jeho boku („*budu si říkat / kéž bys tu byla / budeš si říkat / kéž bys tu byl / možná / že si časem budem pamatovat / jenom to pěkný a / na všechno to špatný zapomenem*“, s. 10) ztvárňuje autor ve verších básně *kéž bys tu byla*.

O životě ve vztahu mluví lyrický subjekt v *nové šanci*, kde řeší hádky, které partnerské soužití provází, ale zároveň ochotu partnerů tyto „karamboly“ překonávat („*půjdem spát a / na všechno zapomenem / zítra ráno budeme dělat že / co se stalo / se nestalo [...] / novej den / jako nová šance / nová šance / si ublížit*“, s. 11). A stejně tak *amulet* popisuje snahy o záchranu vztahu prostřednictvím společné dovolené, kterou si snaží milenci užít, prožít ji spolu a něco mezi nimi změnit navzdory tomu, že jejich vztah pod nátlakem výčitek hroutí. Další touhu po znovuoobnovení vytrácející se lásky zpodobňuje báseň *jaro přijde a zachrání nás* („*brzo bude zase jaro a / všechno bude jiný / nebo / aspoň jinak vypadat*“, s. 16)

Báseň *chtěl bych být tím na koho čekáš* je jednou z mála, která nehodnotí problémy ve vztahu, ale je milostným vyznáním a touhou po lásce ženy („*chtěl bych být tím / na koho čekáš / tím / komu dáš jednou děti / ten s kým se nebudeš bát / stárnout*“, s. 28). Vyznání tematizuje i *včera sis zničil život*, nyní však Těsnohlídek hodnotí možné dopady takového činu („*úplně na sračku / zavoláš holce [...] / řekneš jí že / je ta jediná holka na světě / se kterou bys moh / být doopravdy šťastnej a / ona*

/ ti řekne / ať jdeš spát“, s. 37) a v *zachraň mě zachraň* rovněž lyrický subjekt volá po lásce nebo (vzhledem k její vysoké subjektivitě) je to alespoň jednou z její možné interpretace.

Slova básně *v osmým patře v okně hotelovýho pokoje* jsou zosobněnou výčitkou vůči přístupu člověka ke vztahu, který mohl dopadnout jinak (*„že / jsi odešel / když jsi měl zůstat / že / jsi mluvil / když jsi měl mlčet / že / jsi byl zticha když jsi měl / něco říct“*, s. 30).

V *pause a manekinovi* zase vypráví příběh místa (baru), kde se kdysi poznal se svou přítelkyní, stejně tak jako se tam dnes poznávají milenci jiní (*„v baru / kde jsme se potkali / dneska jiný lidi mluvej a smějou se / hádaj se a brečej“*, s. 12). Báseň *pohádka* se rovněž odehrává v prostředí baru a je příběhem o vztahu který končí dřív, než začal (*„věděli o sobě / celej večer / útulnej bar [...] pila a / kouřili / kouřili a pili / ona s jinym / on / kvůli jiný“*, s. 13). A poslední z těchto jsou i *prosklený dveře*, ve kterých autor hledá známou kdysi milovanou tvář, která do baru nepřichází.

Verše textu *jako kdyby už nemohla přijít válka* jsou jednou z odchylek od partnerského tématu. Vyjadřují myšlenku, že každá generace řeší otázku výchovy svých dětí v budoucím horizontu několika let (*„co řekneme dětem / až budou tohle a / až budou tamto / bavíme se o tom / jako kdyby jim bylo devět když [...]“*), ale přitom si neuvědomují, že svět nezůstane stejným jako je v situaci ho posuzují (*„je jasný že / z nás jednou bude / další generace rodičů / který nevěděj o světě / vůbec nic“*, s. 17). O neměnnosti stavu v časovém horizontu vypovídá i *pohlednice z třince* (*„ty asfaltový chodníky / přesně tohle / někdo viděl z tohohle okna / dvacet třicet let zpátky / úplně stejnej smysl / to mělo“*, s. 21).

Báseň *vzpomínky na budapešť* zčásti pokračuje v tematické linii napříč Těsnohlídkovými sbírkami o zapomenuté historii místa (zde konkrétně vybombardované Budapešti (*„chodili po chodnících po kterejch / tekla krev / fotili se před barákama který / vyrostly na místo těch na / který spadly bomby“*, s. 18), následně ji však dává opět do kontextu s vyzněním sbírky *Ještě je co ztratit* a vystihuje zde problémy vyskytující se ve vztahu (neporozumění partnerovi, vztek, ignorace), které si s sebou lidé berou bez ohledu na to, kde se nacházejí (*„hledali se a / se přehlíželi / mlčeli a křičeli na sebe / mohlo to bejt ve kterymkoliv jinym / evropskym městě“*, s. 19).

Básně *rekvizity, na procházce mezi panelákama a rytíř skleněného hradu* jsou odrazem setrvalého životního stavu („*rytíř jednoho z miliónů / skleněných hradů / od pondělí do pátku / od devíti do sedmnácti třiceti*“, s. 31), v případě básní *druhá strana světa a doma* jeho konce („*ta cesta / už nikam nevede*“, s. 23) a u *cizí, ta větší půlka a líp už nebude* touhy po jeho změně („*líp už nebude [...] / líp / bejt snad ani nemusí / stačilo by / kdyby / bylo jinak*“, s. 24).

Utopení ambicí v láhvi s „chlastem“ popisuje Těsnohlídek v básni *velký věci* („*chlást / zabije to dobrý / v tobě [...] / velký věci bude / dělat někdo jinej*“, s. 43) a posledními verši sbírky *Ještě je co ztratit je poslední báseň jakou kdo kdy napsal*, která demonstruje básníkuv pocit, že už není víc co důležitého říct a vše, co bude v dalších básních jednou řečeno je jen vykonstruovaným produktem kvůli vydání dalšího díla („*tohle je poslední báseň jakou kdo kdy napsal / všechny další budou už jen uměle / vysoustružený kusy vět*“, s. 44).

3.3.1 Závěry interpretace

Ve své třetí sbírce *Ještě je co ztratit* se Těsnohlídek se oproti s odstupem a z dálky psané *Rakoviny* opět navrácí k osobnímu pojetí básní. Ve většině básnických textů popisuje téma vztahů, jejich (ne)funkčnosti, snahy je zachránit i rozpadů a následných emočních dopadů na člověka. Druhým nejčastějším tématem je nějaký současný setrvalý stav, který chce lyrický subjekt buď změnit nebo naopak zachovat, nicméně vždy na něj má vliv časový posun. Častým prvkem Těsnohlídkových básní je tedy proměna skutečností v delším časovém horizontu, dále setrvalý a téměř neměnný stav, ve kterém se subjekt nachází a v neposlední řadě prostor (charakterickou zálibu v určitých topoií využívá většina básníků ve svých lyrických světech), u Těsnohlídka v této souvislosti můžeme mluvit například o prostředí baru nebo měst. Komunikát je mnohdy silně subjektivní a je tedy předmětem mnoha možných interpretací, což sbírce z hlediska propojení se čtenářem výrazně pomáhá. Navíc si milostnými dramaty prochází každý z nás, takže myšlenka uchopit toto téma a zároveň mu dát prostor pro otevřenou projekci na různé životní situace je rozhodně receptem na úspěch.

3.3.2 Mediální recepce

Ohlasem sbírky *Ještě je co ztratit* se zabýval ve své recenzi časopis *Tvar*, své „*minirecenze*“ se dočkal Těsnohlídek i v časopisu *A2*, dále o sbírce informoval portál

E-KULTURA. Zmínky se dočkala Těsnohlídkova třetí publikace na internetovém serveru *Radia Wave*, a na stránkách *Novinek*.

Prvním literárně zaměřeným zdrojem je časopis *Tvar*, kde se sbírkou *Ještě je co ztratit* zabýval Vojtěch Němec ve své stati *Recyklace stereotypisací*.¹²⁹ Ten básně rozděluje na intimní zpověď a společenskou kritiku. Básník se nikde necítí být doma a je znechucen stereotypním životem. Záměr užívání obecné češtiny může být buď prostředkem k zesílení ironie nebo prostě jen snahou o ryzí výpověď. Těsnohlídkův přístup k tvorbě (reflektování osobních názorů a tíhnutí k civilní, „antiakademické“ a živelné podobě básni) si nese riziko toho, že jeho poetika začne stagnovat a vyčerpá se, pokud tomu již tak není. Němec považuje za nejlepší polohu, ve které převládá imaginace odrážející prostou skutečnost v kontrastu s básněmi, které jsou záznamem reality se skoro nulovým přesahem. Těsnohlídek se odklonil od poezie vzdoru k melancholii, od poezie angažované ke generační a čtenář tedy přestal být inspirován a burcován. Pokud se autor sbírky rozhodl pro generační výpověď, chybí mu ale dostatečná rafinovanost.¹³⁰ Přihlédneme-li k předchozím sbírkám, je zřejmý odklon od beatnické razantnosti a opravdové lásky v případě *Násilí bez Předsudků* a „pasivní kritické agitace“ v případě *Rakoviny*. Recenzent Těsnohlídkovi vyčítá vrstvení klišé a převažování témat, které jsou však jeho hlavní doménou (například odpor k maloměšťáctví, problém s komunikací, milostné odcizení). A nakonec autora označuje za vypočítavého, když tvorbu stylizuje do opravdovosti, kterou považuje za pouhou osvědčenou pózu. A používá název sbírky proti samotnému Těsnohlídkovi v tvrzení, co se týká jeho tvůrčích schopností „ještě je co ztratit“.¹³¹

Další z řad recenzí v literárních periodících je „*minirecenze*“ sbírky *Ještě je co ztratit* Václava Jánoščíka uveřejněná v časopise *A2*.¹³² Tam popisuje Těsnohlídkovu tvorbu a její proměnu od emoční a melancholické polohy prokládané společenskou kritikou v *Násilí bez předsudků*, přes vyhrocenost a útok na současnou situaci, využití anafor a jazykovou úsporu v *Rakovině* až k třetí básnické sbírce *Ještě je co ztratit*,

---

¹²⁹ NĚMEC, Vojtěch. Recyklace stereotypisací [online]. *Tvar*, 6/2014. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<http://old.itvar.cz/prilohy/828/Tvar06-2014.pdf>>.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² JÁNOŠČÍK, Václav. Minirecenze: Jan Těsnohlídek, *Ještě je co ztratit* [online]. *A2*, 23/2013. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/23/minirecenze>>.

kteřá navazuje na pŕedchozı́ motı́vy i jazyk a ěerpá inspiraci z jı́ž vydanı́ch sbı́rek, kteře pŕetavuje do co nejı́usponejšı́ a nejvı́stižnejšı́ formy. Tı́mata ale majı́ oproti minulı́m sbı́rkám ěı́stší, jednodušeší a myšlenkovı́e hlubší charakter. Marnı́nı́ ěasu jak ve vztazı́ch, tak v žı́votı́e podle Jánošěı́ka udržuje ětenáře v napı́tı́ a sbı́rka dle neĵ rozhodne stojı́ za pozornost.¹³³

Portál *E-KULTURA* publikoval v roce 2016 ěláneek s názvem *Osobı́te syrovı́ pár básnı́ Jana Tı́snohlı́dka*, kteřı́ napsal Pavel Besta.¹³⁴ Zde Tı́snohlı́dka oznaěuje za jı́ž zavedeneho autora, ale jeho sbı́rku *Ještı́ je co ztratit* nijak nehodnotı́. Pouze shrnuje dosavadnı́ žı́votnı́ a profesnı́ cestu mladı́eho autora a informuje o vydánı́ tı́to sbı́rky, na kteřou se snaží ětenáře navnadit vı́běrem básnı́ *Probudit se a zaěıt znova* a *Kousek betonu ve mnı́e*.

Jonáš Zbořıl se pro *Radio Wave* se zhostil recenze v ělánku *Pokornı́ejšı́ Tı́snohlı́dek pı́še lépe*.¹³⁵ V úvodu Tı́snohlı́dka popisuje jako celebritu mezi mladı́mi básnı́ky, pŕedevším díky dobrı́mu marketingu. Popı́chuje autora, že má promo fotek vı́c neĵ kvalitnı́ch textů, ale sbı́rkou *Ještı́ je co ztratit* to koneěne napravuje. Ponechává si sice svou jednoduchost (kteřá je zde koneěne funkěnı́ a stává se Tı́snohlı́dkovou básnickou pŕednostı́), civilnost, anafory natahujı́cı́ básne a absenci metafor, prostory mı́est, sídlištı́ a barů, ale koneěne ve ětenáři neěo zanechává. Je to pŕedevším deprese a beznadı́ej, ale vše zanechává oproti dřı́vejšı́m sbı́rkám hlubší dojem. Tı́snohlı́dek nejěastı́ejı́ popisuje krach milostnı́ch vztahů a stárnutı́, a to pŕostřednictvı́m ironie a pochyb o budoucnosti. Zbořıl považuje za nejlepší báseň *Pausa* a také oceňuje autorův sebekritı́ckı́ pŕı́stup a dodává, že by bylo škada pŕı́jıt o autora, kteřı́ si na nic nehraje a pŕı́zná, že pı́še hlavne pro lidi, kteřı́ poezii beĵne neětou.¹³⁶

A poslednı́ zmı́nkou, kteřou si v kapitole mediálnı́ recepce ke sbı́rce *Ještı́ je co ztratit* uvedeme je krátká zpráva ze zpravodajskı́ho denı́ku *Novinky* s názvem *Poliěská knihovna uvádı́ autorskı́e ětenı́ Jana Tı́snohlı́dka ml.*, kteřou publikovala Klára

---

¹³³ JÁNOŠěÍK, Václav. Minirecenze: Jan Tı́snohlı́dek, Ještı́ je co ztratit [online]. A2, 23/2013. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/23/minirecenze>>.

¹³⁴ BESTA, Pavel. Osobı́te syrovı́ pár básnı́ Jana Tı́snohlı́dka [online]. *E-KULTURA*, 2016. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<http://e-kultura.cz/basne-tesnohlidek/>>.

¹³⁵ ZBOŘIL, Jonáš. Pokornı́ejšı́ Tı́snohlı́dek pı́še lépe [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/pokornejsi-tesnohlidek-pise-lepe-5268417>>.

¹³⁶ Tamtı́eĵ.

Kašparová.¹³⁷ Ta je zároveň pořadatelkou zmiňovaného autorského čtení v Poličce a v článku informovala o vydání sbírky, krátce představila autora a kulturní akci, jež se Těsnohlídek v rámci svého turné se sbírkou *Ještě je co ztratit* zúčastnil.¹³⁸

3.4 Hlavně zachraň sebe¹³⁹

Zatím poslední publikovanou básnickou sbírkou Jana Těsnohlídka je *Hlavně zachraň sebe*, která vyšla v roce 2016. Ilustrace titulní strany, která zobrazuje provazem svázané ruce je dílem Magdaleny Sawické alias Sick Rose. Na 45 stranách je obsaženo 33 básní a na rozdíl od předchozích sbírek užívá Těsnohlídek pro nadpisy výhradně velká písmena (namísto pouze malých jako tomu bylo v jeho dřívějších publikacích), proto už nadále budeme psát v názvech básní první velké písmeno a zbytek malými.

První básní je *Báseň plná naděje*, jež vypovídá o tom, že si každý z minulosti neseme vztahové problémy, které nás čím dál víc posouvají k menší otevřenosti vůči dalším partnerům („*potkali jsme se / unavený a nedůvěřivý / máme / svoje tajemství / máme v sobě místa / jen pro jednoho*“, s. 7), stejně tak i ve verších *Tak daleko jsme došli*. A podobnou náladu si nesou i básně *Zemětřesení* a titulní *Hlavně zachraň sebe*, ve kterých je pouze vlastní domov zárukou pocitu bezpečí a spokojenosti, ale na druhé straně nás tato izolace nemůže vnitřně naplnit, a tak máme „válku v hlavě“ („*sedíme tiše / se svejma životama / [...] spokojený a / v bezpečí ale / válku v hlavě / prohráváme*“, s. 9). Téma samoty je popsáno ještě v básni *Sami*.

Bolest z rozchodu je vyjádřena pomocí básní *Rozvod jako smrt*, *Život v knížce* (kde se lyrický subjekt vzpomíná na ženu zbavuje) a dále potom *Infarkt*, kde se vyrovnává s odchodem dívky, která se rozhodla, že ve vztahu nemá nadále cenu pokračovat („*z ničeho nic / ses změnila / snad dospěla / a neřekla jak a / odešla [...] /*

---

¹³⁷ KAŠPAROVÁ, Klára. Poličská knihovna uvádí autorské čtení Jana Těsnohlídka ml. [online]. In: *Novinky*, 2014. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/vase-zpravy/pardubicky-kraj/svitavy/4029-23316-policka-knihovna-uvadi-autorske-cteni-jana-tesnohlidka-ml.html>>.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Hlavně zachraň sebe*. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016. 48 s.

bylo to nečekaný / jako první infarkt“, s. 10). Stejně tak v *Každýmu podle jeho gusta*, kde je ale naštvaný na to, že dívka může mít koho chce, ale on tím člověkem není. Báseň *rozvod jako smrt* také řeší porozchodové pocity.

Na svůj bývalý vztah s odstupem let vzpomíná Těsnohlídek v básni *Zimní kabát* a *Jaký jsme byli*, kde přemýšlí o životě dívky, se kterou kdysi žil a dnes ví, že rozchod byl chybou („*občas / si na tebe vzpomenu a / říkám si / jak se asi máš / co děláš a tak / [...] pořád mám v hlavě / jaký jsme byli / jaká jsi byla ty a já / jakej jsem byl / debil*“, s. 12). Stejně téma řeší i v básni *Krucemburk*, ve kterém nejspíš nechal svou bývalou lásku a vyčítá si, že pro vztah něco neudělal („*něco jsem měl / udělat / [...] něco / jsem měl / někde daleko / pod tímhle nebem*“, s. 18). O tíživosti vztahu, který nevyšel, Těsnohlídek píše i ve verších básně *Pár autobusových zastávek od sebe* („*jako / tikání hodin / v babiččině bytě při / kterým nešlo spát [...] / mohli / bysme / mohli / bysme / mohli / bysme*“, s. 26). A v básni *Řekni cokoli jen něco řekni* na to navazuje už pouhým bilancováním nad tím, zdali měl vztah vůbec smysl, když autor nakonec stejně skončil sám.

Východiskem z předchozího tématu nekonečných výčitek je *Probudit se a začít znova* („*lhát si že / všechny / špatný rozhodnutí který / jsem udělal byly / ty nejlepší jaký / jsem moh udělat / v té době / věřit tomu / probudit se a / začít znova*“, s. 30).

Opakování stejných situací, ale neopakovatelnost člověka a vztahu s ním řeší autor v básních *Trauma* a *Některý věci se opakují* („*holka / jako ty / tančí a / usmívá se / na mě [...] / neusměju se zpátky [...] / některý věci / se opakují / některý ne.*“, s. 23).

Verše básní *To živý v nás jsou vzpomínky na to živý co v nás bylo*, *Válka* a *Kosmonauti* zpodobňují lidi, kteří kvůli způsobu života vzdali své sny („*pijeme a kouříme díváme / se na nebe / [...] kosmonauty / kterejma jsme / možná / někdy / dávno / chtěli bejt / ale / je jasný že / nebudem*“, s. 15).

Kousek betonu ve mně je vzpomínka na setkání s dívkou, která pocházela z prostředí („*lidi tam rostou z betonu už / několik desetiletí [...] jsou teď podrážděný / zmatený / agresivní a / že pijou když / beton praská [...] / pozdě v noci / s holkou která / vyrostla z betonu*“), od kterého se chtěl básník distancovat („*bylo mi smutno / když*

jsi odjížděl / pár slov který / se po těch letech zdaj / jak z jinýho světa“, s. 17). O úniku z nějakého místa (tentokrát z domova) píše *Nejlepší báseň* („*domov je / jen místo odkud je potřeba / jak nejrychlejc vypadnout pak [...]“*, s. 22) a stejně tak i v *Pohlednici z Krakova*.

Můžeš cokoliv vypovídá o možnostech člověka, který pracuje, a to mu umožňuje (ve dnech svého volna) dělat co si zamane („*když na to ušetříš / můžeš cokoliv / ve svých dvaceti / třiceti / dnech dovolený / a o víkendech“*, s. 19).

V básni *Nikomu neublížit* je popsáno stárnutí z hlediska toho, že ztráta atraktivity znamená ztrátu důležitosti člověka („*hniju / tloustnu / rozpadám se / stárnu [...] / všechno / končí a / je / to / tak / přirozený [...] / jednou umřít a / nikomu / tím neublížit“*, s. 25). Tématem stárnutí se Těsnohlídek zabývá i v básních *Začal jsem se bát že umřu* a *Poslední kytky pro Milana Kozelku*, které jsou zároveň vzpomínkou na tohoto básníka.

Báseň *Na Perštýně* přibližuje život lidí, kteří nic neřeší, nikoho nesoudí, nikdo na ně nečeká, protože žijí barovým životem a cítí se v něm jako doma („*lidi / který sem choděj / nikam nespěchaj / sedíme / pijeme a kouříme“*, s. 21). A stejně tak se lyrický subjekt ocitá „nad drinkem v baru“ i v básni *Večer – sebelítost noc – sebelítost ráno – sebelítost*.

3.4.1 Závěry interpretace

Těsnohlídek ve své prozatím poslední sbírce *Hlavně zachraň sebe* navazuje na vztahová témata ze sbírky *Ještě je co ztratit* náměty již zmiňovanými porozchodovými, vzpomínkami a lítostí nad láskou dívky, kterou ztratil, a vyrovnáním se se samotou a stárnutím. Autor jako by s každou sbírkou nabýval nejen na věku, ale i na rozumu a pokoře, což dílu dle mého názoru prospívá. Opět je ve verších osobní, lyrický subjekt je přítomen v bezprostřední blízkosti a vyhýbá se zbytečným provokacím. Často se však v básních (zvláště přihlédneme-li k předchozím sbírkám) opakuje, čímž nemám na mysli užívání anafor, ale pocit, jako bych některé básně četla podruhé, potřetí, a i když mi přijde sbírka *Hlavně zachraň sebe* velmi zdařilá a má ještě co říct, je pro další potenciální básnická díla na pováženu, zdali autorova tvorba už pouze nestagnuje a neprofituje z omílání vyčerpaných témat. Pokud se ještě zamyslíme nad převažujícím

charakterem interpretací, je nutné podotknout možný příklon Těsnohlídkovy poetiky (básnické úvahy nad obecnými tématy) k stylizaci do role „mravokárce“, který se svou reflexí společenských problémů snaží situaci napravit.

3.4.2 Mediální recepce

Nejmenší ohlas médií zaznamenala Těsnohlídkova prozatím poslední básnická sbírka *Hlavně zachraň sebe*, která vyšla v roce 2016. Recenzoval ji *Český rozhlas Vltava* v rámci rubriky *Čajovna*, krátce představil internetový magazín *Digitimes* a *Gleid*, a z řad literárních periodik ji analyzoval *Obrys-Kmen*.

Začněme tedy článkem *Hlavně zachraň sebe*, vyzývá Jan Těsnohlídek svou poslední sbírkou, kterou pro *Český rozhlas Vltava* sepsala Jaroslava Haladová.¹⁴⁰ V perexu zmiňuje autorka článku Těsnohlídkův výrok, že se mu píše lépe, pokud je ve funkčním vztahu, čímž odporuje mýtu i očekávání, že utrpení pomáhá umělcům při tvorbě jejich děl. Dále představuje autorovu dosavadní tvorbu a zisk Ceny Jiřího Ortena a následně zve k poslechu přiložené nahrávky rozhovoru s Janem Těsnohlídkem.¹⁴¹

Dalšími zprávami o vydání Těsnohlídkovi čtvrté básnické sbírky jsou články v internetových magazínech *Digitimes* a *Gleid*. Pro *Digitimes* zpracovala článek *Básník Jan Těsnohlídek ml. a jeho sbírka Hlavně zachraň sebe – ožívování ideálů a vraždění vzpomínek* Jarmila Flaková.¹⁴² Ta popisuje Jana Těsnohlídku jako úspěšného básníka oceněného za svůj debut Cenou Jiřího Ortena a sbírku *Hlavně zachraň sebe* označuje za „sérii upřímných poetických výpovědí“¹⁴³. Mladý autor dle jejího názoru píše klasickým stylem a jeho dílo je vypisováním ze samoty, propitých nocí, pracovního stereotypu a lásek, které mu přišly a odešly ze života.

---

¹⁴⁰ HALADOVÁ, Jaroslava. Hlavně zachraň sebe, vyzývá Jan Těsnohlídek svou poslední sbírkou [online]. *Český rozhlas Vltava*, 2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/hlavne-zachran-sebe-vyzyva-jan-tesnohlidek-svou-posledni-sbirkou-5424491>>.

¹⁴¹ Tamtéž.

¹⁴² FLAKOVÁ, Jarmila. Básník Jan Těsnohlídek ml. a jeho sbírka Hlavně zachraň sebe – ožívování ideálů a vraždění vzpomínek [online]. *Digitimes*, 2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.digitimes.cz/2017/07/jan-tesnohlidek-ml-a-jeho-sbirka-hlavne-zachran-sebe-ozivovani-ideal-u-a-vrazdeni-vzpominek/>>.

¹⁴³ Tamtéž.

„Vypisuje se ze života v kruhu, který po sobě zanechává pomačkanou duši, silící beznadějí, ale taky zatraceně dobrou poezii. Zaznívají z ní doteky cizích měst a lidí, vzpomínky jak věčně otevřené rány, pozabíjené a neustále oživované naděje, sny a ideály. Básnická sbírka Jana Těsnohlídka ml. *Hlavně zachraň sebe* je neustálým hledáním štěstí, lásky a domova.“¹⁴⁴

Těsnohlídek v ní hromadí své vzpomínky a zanechává staré lásky. Flaková se o jeho sbírce vyjadřuje jako o předložení všední tematiky nevšedními obrazy, hodnotí ji jako dílo, které svým milostným obsahem dokáže zasáhnout každého, kdo marnil čas ve vztahu, který nevyšel. Svoje bolestné vzpomínky přetváří do krásných, citlivých a něžných veršů s kapkou ostrosti. A je poezií pro lidi, kteří jsou vyčerpaní ze stále nevycházejících vztahů, ale stejně tak nezavrhli myšlenku pravé lásky na celý život.¹⁴⁵

Pro magazín *Gleid* sepsala pár slov o tvorbě Jana Těsnohlídka a vybrala tři básně ze sbírky *Hlavně zachraň sebe* opět Jarmila Flaková v článku *Kniha, která stojí za to? Básnická sbírka Jana Těsnohlídka ml. Hlavně zachraň sebe*.¹⁴⁶ Vzhledem k tomu, že stať publikovala stejná literární redaktorka v témže roce, nebudeme si článek znovu rozebírat.

Posledním ohlasem, který si zmíníme, bude *Těsnohlídkova pátá*, což je název stati Františka Uhera, která vyšla v literárním časopise *Obrys-Kmen*.¹⁴⁷ Ten konstatuje, že jeho poslední sbírka je vůči předešlým značně autorsky vyspělá, vyhraněná a má rozpoznatelný básnický rukopis. Tematicky ostrými prvky Těsnohlídek začal šetřit a pokud se někde stále objevují, jsou užité efektivně a s rozmyslem. To koneckonců platí i pro obecný charakter básní, které dostávají konkrétní pojetí básnického sdělení. První *Báseň plnou naděje* považuje Uher za světlý bod, který provází zbytek sbírky,

---

¹⁴⁴ FLAKOVÁ, Jarmila. Básník Jan Těsnohlídek ml. a jeho sbírka *Hlavně zachraň sebe* – ožívání ideálů a vraždění vzpomínek [online]. *Digitimes*, 2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.digitimes.cz/2017/07/jan-tesnohlidek-ml-a-jeho-sbirka-hlavne-zachran-sebe-ozivovani-ideal-u-a-vrazdeni-vzpominek/>>.

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ FLAKOVÁ, Jarmila. *Kniha, která stojí za to? Básnická sbírka Jana Těsnohlídka ml. Hlavně zachraň sebe* [online]. *Gleid*, 2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://www.gleid.cz/lifestyle/378-kniha-ktera-stoji-za-to-basnicka-sbirka-jana-tesnohlidka-ml-hlavne-zachran-sebe>>.

¹⁴⁷ UHER, František. *Těsnohlídkova pátá* [online]. *Obrys-Kmen*, 13/2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.obrys-kmen.cz/index.php/rocnik-2017/166-13-2017-29-brezna-2017/1700-tesnohlidkova-pata>>.

jinak popisující nejistotu, osamělost, prázdnotu, bezvýchodnost a problémy současné doby. Těsnohlídek se pokouší o odhalení jádra všedních problémů a nesnází a snaží se o nalezení naděje. Básně jsou krátkými životními příběhy, které se spojují v tematický celek obav a nejistoty, autor si je však stále dobře vědom reality. Jeho vyjádření jsou věcná a strohá a novým prvkem Těsnohlídkovi poezie je slabá přítomnost optimismu, a tudíž naděje, ke které sice přistupuje skepticky, nicméně to na její účasti nic nemění. Následně Uher přemýšlí nad Kozelkovým vlivem na tvorbu Jana Těsnohlídka, který mu věnoval báseň *Poslední kytky pro Milana Kozelku*.¹⁴⁸ Sbírkou *Hlavně zachraň sebe* hodnotí kladně, jako důkaz, že Těsnohlídek našel své místo v současné mladé české poezii.¹⁴⁹

---

¹⁴⁸ Těsnohlídek Milanu Kozelkovi vydal jeho poslední tři díla (viz. Kapitola Těsnohlídek nakladatel) a nejspíše k němu měl i velice vřelý osobní vztah.

¹⁴⁹ UHER, František. Těsnohlídkova pátá [online]. *Obrys-Kmen*, 13/2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.obrys-kmen.cz/index.php/rocnik-2017/166-13-2017-29-brezna-2017/1700-tesnohlidkova-pata>>.

4 Sebe prezentace autora

Jak již zmínili někteří z řad literárních publicistů, Jan Těsnohlídek ml. se více než poctivě věnuje propagaci své osoby i děl a úspěch u čtenářů dokládá, že se tento mladý autor z marketingového hlediska vydal správným směrem. Udělal ze své osoby i poezie značku, která je „in“, čímž sice možná odsoudil své dílo v literárních kruzích¹⁵⁰, na druhou stranu se Těsnohlídek v rozhovorech netají tím, že poezii píše pro lidi, kteří básnická díla běžně nečtou¹⁵¹, a tudíž tomuto aspektu nejspíše přikládá větší důležitost.

Jakými prostředky se tedy Těsnohlídek postaral o popularitu, kterou mu dle vyjádření Jonáše Zbořila¹⁵² závidí i některé z celebrit české alternativní scény?

4.1 Rozhovory

Prvním zásadním krokem, který Těsnohlídek po vydání prvotiny *Násilí bez předsudků* udělal byla otevřenost vůči rozhovorům pro různá média. Tu si jako autor dalších třech sbírek ponechal, a tak s ním vyšlo značné množství rozhovorů, které si vždy pro konkrétní sbírku alespoň zmíníme. Analýza těchto rozhovorů by totiž vydala na samostatnou bakalářskou práci.

Již básnickým debutem *Násilí bez předsudků*, který v roce 2010 získal Cenu Jiřího Ortena, vzbudil Těsnohlídek zájem médií. Krom článků hodnotících jeho dílo i zisk ocenění (které jsme popsali v mediální recepci k této sbírce), poskytl autor několik rozhovorů. Na zpravodajském serveru *Novinky.cz* vyšel v rámci rubriky *Salon*

---

¹⁵⁰ KUBÍČEK, Jan. Onanie, sebevražda, revoluce? [online]. *Lógr*, 2012. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2012/03/12/onanie-sebevrazda-revoluce/>>.

¹⁵¹ ZBOŘIL, Jonáš. Pokornější Těsnohlídek píše lépe [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/pokornejsi-tesnohlidek-pise-lepe-5268417>>.

DEMELOVÁ, Karolína. Básník Jan Těsnohlídek ml.: Mám výhodu, moje texty jsou jednoduchý [online]. *Rádio Wave*, 2013. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/basnik-jan-tesnohlidek-ml-mam-vyhodu-moje-texty-jsou-jednoduchy-5243661>>.

A další.

¹⁵² ZBOŘIL, Jonáš. Pokornější Těsnohlídek píše lépe [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/pokornejsi-tesnohlidek-pise-lepe-5268417>>.

rozhovor *Syrovost si pleteme s fňukáním, říká básník Jan Těsnohlídek ml.*¹⁵³, dále *Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy* v *Literárních novinách*¹⁵⁴ a *Básník Jan Těsnohlídek ml. získal Cenu Jiřího Ortena*¹⁵⁵ a *Cenu Jiřího Ortena dostal Jan Těsnohlídek mladší*¹⁵⁶ pro *Český rozhlas*.

Další publikovanou byla (nejen dle ohlasu kritiků) kontroverzní sbírka *Rakovina*. Na ní reagovaly rozhovory *Jan Těsnohlídek ml.: V české poezii jsou všichni takový zaprděný* pro magazín *TOPZINE*¹⁵⁷, *Jan Těsnohlídek: Za mluvčího generace se nepovažují*¹⁵⁸ a *Konec lidské iluze v opojení rakoviny*¹⁵⁹ pro rubriku *Popkultura* internetového časopisu *StudentPoint*, v souvislosti se zhudebněním básní *ArteIN Jana Těsnohlídky ml.* pro platformu současné hudební kultury *AlterEcho*¹⁶⁰ a *Těsnohlídek ml.: Je důležitý srovnávat se s těmi nejlepšími* pro blog literární talk-show *NOTLR*.¹⁶¹

K Těsnohlídkově třetí sbírce *Ještě je co ztratit* vyšly tyto rozhovory: *Jan Těsnohlídek Ještě je co ztratit* opět pro portál *StudentPoint*¹⁶², *Básník Jan Těsnohlídek*

---

¹⁵³ ŠIMŮNKOVÁ, Tereza. *Syrovost si pleteme s fňukáním, říká Jan Těsnohlídek ml.* [online].

Novinky.cz, 2010. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z:

<<https://www.novinky.cz/kultura/salon/199813-syrovost-si-pleteme-s-fnukanim-rika-basnik-jan-tesnohlidek-ml.html>>.

¹⁵⁴ PROBST, Vojtěch. *Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy* [online]. *Literární noviny*, 2010. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>>.

¹⁵⁵ DEMELOVÁ, Karolína. *Básník Jan Těsnohlídek ml. získal Cenu Jiřího Ortena* [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/basnik-jan-tesnohlidek-ml-ziskal-cenu-jiriho-ortena-5271996>>.

¹⁵⁶ MYŠKOVÁ, Ivana. *Cenu Jiřího Ortena dostal Jan Těsnohlídek mladší* [online]. *Český rozhlas Vltava*, 2010. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/cenu-jiriho-ortena-dostal-jan-tesnohlidek-mladsi-5167014>>.

¹⁵⁷ MARKOVÁ, Eva. *Jan Těsnohlídek ml.: V české poezii jsou všichni takový zaprděný* [online]. *Topzine*, 2012. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://www.topzine.cz/jan-tesnohlidek-ml-v-ceske-poezii-jsou-vsichni-takovy-zaprdeny>>.

¹⁵⁸ PIŠKULA, Adam. *Jan Těsnohlídek: Za mluvčího generace se nepovažují* [online]. *StudentPoint*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2013/02/04/jan-tesnohlidek-za-mluvciho-generace-se-nepovazuji/>>.

¹⁵⁹ KRÁL, Štěpán. *Konec lidské aluze v opojení Rakoviny* [online]. *StudentPoint*, 2011. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2011/10/25/konec-lidske-iluze-v-opojeni-rakoviny/>>.

¹⁶⁰ FRANTA, Tomáš. *ArteIN Jana Těsnohlídky ml.* [online]. *AlterEcho*, 2015. [cit. 2018-03-19].

Dostupné z: <<https://alterecho.muzikus.cz/altersfera/artein/artein-jana-tesnohlidek-ml.html>>.

¹⁶¹ NOTLR. *Těsnohlídek ml.: Je důležitý srovnávat se s těmi nejlepšími* [online]. *Night of the living readers*, 2012. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://notlr.blogspot.cz/2012/03/tesnohlidek-ml-je-dulezity-srovnavat-se.html>>.

¹⁶² PIŠKULA, Adam. *Jan Těsnohlídek Ještě je co ztratit* [online]. *StudentPoint*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2013/09/04/jan-tesnohlidek-jeste-je-co-ztratit/>>.

ml.: *Mám výhodu, moje texty jsou jednoduchý* pro *Rádio Wave*¹⁶³ a dále ho prostřednictvím interview *Jan Těsnohlídek ml.: V knihách je spousta pravdy, je to lepší než koukat do televize*¹⁶⁴ a *Slovosled Jana Těsnohlídka ml.*¹⁶⁵ propagovali na svých stránkách redaktor Ondřej Trhoň a autor a lektor tvůrčího psaní René Nekuda.

Poslední sbírkou *Hlavně zachraň sebe* inicioval Těsnohlídek rozhovory pro knižní komunitní portál *Zeede* *Jan Těsnohlídek ml.: Chtěl bych napsat tlustý román*¹⁶⁶, zpravodajský server *Lidovky.cz* přinesl článek s názvem *Hlavně zachraň sebe. Básník s neobvyklou intonací představuje sbírku*¹⁶⁷, dále básníkovi opět ponechali prostor v *Českém rozhlasu Vltava* v článku *Hlavně zachraň sebe, vyzývá Jan Těsnohlídek svou poslední sbírkou*¹⁶⁸ doplněném o třičtvrtěhodinový rozhovor a obsáhlý článek *Je těžké napsat milostnou báseň*¹⁶⁹ vyšel tiskem v *Lidových novinách*.

4.2 Úryvky ze sbírek

Dalším nástrojem propagujícím Těsnohlídkovu tvorbu bylo publikování nesčetného množství výběrů několika básní z jeho básnických sbírek, které kolovaly po literárních blozích, internetových časopisech a dalších stránkách různého

---

¹⁶³ DEMELOVÁ, Karolína. ZBOŘIL, Jonáš. Básník Jan Těsnohlídek ml.: Mám výhodu, moje texty jsou jednoduchý [online]. *Rádio Wave*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/basnik-jan-tesnohlidek-ml-mam-vyhodu-moje-texty-jsou-jednoduchy-5243661>>.

¹⁶⁴ TRHOŇ, Ondřej. Jan Těsnohlídek ml.: V knihách je spousta pravdy, je to lepší než koukat do televize [online]. c2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://ondrejtrhon.blogspot.cz/2013/11/jan-tesnohlidek-ml-v-knihach-je-spousta.html>>.

¹⁶⁵ NEKUDA, René. Slovosled Jana Těsnohlídka ml. [online]. c2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://www.renenekuda.cz/slovosled-jana-tesnohlidka-ml/>>

¹⁶⁶ TOMÁNKOVÁ, Alena. Jan Těsnohlídek ml.: Chtěl bych napsat tlustý román [online]. *Zeede*, 2017. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://www.zeede.com/clanek/jan-tesnohlidek-ml-chtel-bych-napsat-tlusty-roman-284>>.

¹⁶⁷ ŠUDRYCHOVÁ, Šarlota. Hlavně zachraň sebe. Básník s neobvyklou intonací představuje sbírku [online]. *Lidovky*, 2017. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/hlavne-zachran-sebe-basnik-s-netypickou-intonaci-prichazi-s-novou-sbirkou-156-/kultura.aspx?c=A170219_122355_In_kultura_ele>.

¹⁶⁸ HALADOVÁ, Jaroslava. Hlavně zachraň sebe, vyzývá Jan Těsnohlídek svou poslední sbírkou [online]. *Český rozhlas Vltava*, 2017. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/hlavne-zachran-sebe-vyzyva-jan-tesnohlidek-svou-posledni-sbirkou-5424491>>.

¹⁶⁹ Lidové noviny. Je těžké napsat milostnou báseň. *Lidové noviny*, 2017.

(především uměleckého) zaměření.¹⁷⁰ Vzhledem k tomu, že některé z úryvků vyšly před samotným vydáním konkrétního díla, je zde patrný podíl autora na vydání těchto „propagačních“ textů.

4.3 Webové stránky, Instagram, Facebook

Nedílnou součástí Těsnohlídkovy marketingové a sebeprezentační politiky je i založení vlastních webových stránek tesnohlidek.blogspot.cz a rovněž stránek nakladatelství jteees.blogspot.cz, na kterých uveřejňuje anotace ke svým (i cizím) knihám. Těsnohlídek nepodceňuje ani sílu sociálních sítí a pravidelně přispívá na facebookové stránky *Jan Těsnohlídek ml.* s téměř dvěma tisíci sledujícími a instagramový účet *tesnohlidek* rovněž zásobí fotkami souvisejícími s jeho tvorbou.

4.3 Autorská čtení

A v neposlední řadě se aktivně snaží o kontakt s publikem prostřednictvím autorských čtení. Ty absolvoval například v Praze, Jevíčku, Olomouci, Třinci na hradě Svojanov a velice často v Poličce o čemž informovala například i Svitavská rubrika zpravodajství *Novinky.cz*.¹⁷¹

---

¹⁷⁰ Například na stránkách *Nedělní chvíle poezie, Čte sy rád, Literární.cz, Almanachu WAGON, Čítárny.cz, Nového prostoru*, ad.

¹⁷¹ KAŠPAROVÁ, Klára. Poličská knihovna uvádí autorské čtení Jana Těsnohlídka ml. [online]. *Novinky.cz*, 2014. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/vase-zpravy/pardubicky-kraj/svitavy/4029-23316-policka-knihovna-uvadi-autorske-cteni-jana-tesnohlidka-ml.html>>.

Závěr

Zodpověděli jsme základní problematiku této práce, tedy podrobný popis básnické tvorby Jana Těsnohlídka a otázky zasazení jeho poetiky do současné mladé české poezie nejen prostřednictvím teoretické roviny, ale také mediální recepce.

Nejprve jsme představili autora – jeho život, kariéru i Těsnohlídkovo nakladatelství, které usnadnilo publikaci nejen jeho vlastní tvorby (kvůli sporu s Petrem Štenglem, který ve svém nakladatelství nechtěl uveřejňovat díla s doslovy, což u sbírky *Rakovina* považoval Těsnohlídek za podstatné, a to byl tedy první impuls k založení JT's¹⁷²), ale pomáhá i dalším, především debutujícím, autorům. Zmapovali jsme při té příležitosti možnosti, které se nabízí mladým autorům v dnešním medializovaném a internetem ovlivněném světě.

K zasazení Těsnohlídkových básnických sbírek do kontextu současné mladé české poezie jsme nejdříve využili popis směřování básnické tvorby od roku 1989 a nastínili proud angažované poezie, který je jedním z aktuálních (a alespoň z části definovaných) proudů posledních sedmi let. Zjistili jsme, že i v tomto ohledu existuje mnoho sporů o náležitostech, které by tato poezie měla nebo neměla obsahovat, nicméně příslušnost tvorby Jana Těsnohlídka k tomuto proudu se dá jen těžko úplně vyvrátit, i přes to, že je na příslušném čtenáři nebo literárním kritikovi jak kvalitu jeho tvorby v rámci angažovanosti posoudí.

Dále jsme provedli analýzu jeho čtyř dosavadních básnických sbírek *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit* a *Hlavně zachraň sebe*, na jejichž základech jsme mohli vyvodit závěry a doplnit je o názory publikované v médiích od literárních časopisů, přes rádio až po magazíny. Recenze se velice často pohybovaly na zcela opačné straně hodnotícího spektra, i když se na hlavních bodech jako je téma či jazyk shodovaly jak s mými závěry, tak mezi sebou.

A jaká že byla stěžejní témata diskuse? Otázka generační výpovědi a charakteristiky Těsnohlídkovy tvorby jako poezie beznaděje a stereotypů. Oba tyto

---

¹⁷² DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s Janem Těsnohlídkem ml. [online]. *Radio Wave*, 2011. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-janem-tesnohlidkem-ml-5243304>>.

aspekty a spoustu dalších jsem analyzovala v kapitolách věnovaných mediální recepci. Co by se však ke komplexnímu pohledu na celou věc dalo doplnit, jsou vyjádření samotného autora, na které však rozsah této práce už nestačí. Proto jsem v kapitole Sebe prezentace autora: Rozhovory, alespoň poskytla přehled zdrojů k dané tematice, na jehož základě by se dala případná další akademická práce dále rozpracovat ve větším rozsahu. A zde v závěru uvedu alespoň krátká Těsnohlídkova vyjádření ke zmiňovaným dvěma hlavním bodům diskuse.

Ačkoliv literární kruhy často spojovaly Těsnohlídkovu tvorbu s generační výpovědí,¹⁷³ sám autor se tomu brání. Těsnohlídek na to odpovídá otázkou, koho vlastně můžeme považovat za mladou generaci. Sám sebe přiřazuje k ekonomicky slabší části společnosti a tvrdí, že jediným problémem této generace je, že žádný velký problém nemá¹⁷⁴. Pokud má člověk peníze, tak nemusí nic moc řešit. Zároveň podotýká že sbírka *Násilí bez předsudků* je jeho osobním pohledem na společnost a ztotožnění se sbírkou nemá být otázkou věku.¹⁷⁵ A dodává, že zachycení pocitů generace snad ani není možné, že jde maximálně o odraz doby.¹⁷⁶

A další obecně zaznívající charakteristikou Těsnohlídkovy básnické tvorby byla témata bezradnosti a stereotypů.¹⁷⁷ Společnost se dělí na ty, kteří jsou v životě spokojení, a na ty nespokojené a Těsnohlídek ve své poetice přiznává inklinaci k té

---

¹⁷³ MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Jan Těsnohlídek ml. *Násilí bez předsudků* [online]. *Psí víno*, 2009. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2010/1/knihy>>.

¹⁷⁴ Což z je z hlediska snahy o angažovanost problém, jak kritizoval Ondřej Hanus výrokem, že je Těsnohlídkova prvotina „stěžováním pro stěžování.“

HANUS, Ondřej. *Násilí bez poezie* [online]. *Tvar*, 2010. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.academia.edu/1853352/T%C4%9Bsnohl%C3%ADdek_ml._Jan_-_N%C3%A1sil%C3%AD_bez_p%C5%99edsudk%C5%AF_N%C3%A1sil%C3%AD_bez_poezie_TVAR_>>.

¹⁷⁵ ŠIMŮNKOVÁ, Tereza. Syrovost si pleteme s fňukáním, říká Jan Těsnohlídek ml. [online].

Novinky.cz, 2010. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/kultura/salon/199813-syrovost-si-pleteme-s-fnukanim-rika-basnik-jan-tesnohlidek-ml.html>>.

¹⁷⁶ PROBST, Vojtěch. Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy [online]. *Literární noviny*, 2010. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>>.

¹⁷⁷ OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka [online]. *Aluze*, 2/2011. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php>.

negativnější části obyvatel, kterou mu tedy média právem přisoudila. Zaujala ho spíše záporná poloha, kterou ho baví u lidí pozorovat.¹⁷⁸

Popsali jsme si okolnosti a možnosti básníků v dnešní době jak z hlediska literárního, tak marketingového. A kritikách i rozhovorech s autorem zjistili, že se Těsnohlídek vydal spíše cestou budování značky a snahy dostat poezii k lidem¹⁷⁹, kteří ji třeba aktivně nečtou nebo ji nerozumí, namísto dožadování se pochval od literární kritiky.¹⁸⁰

Poslední zmíněnou okolností Těsnohlídkovy tvorby jsou „marketingové“ počiny, které autor v rámci vydávání děl podniká, a díky kterým se zasadil o své zviditelnění (a jak už jsme v tomto ohledu zmínili, z Těsnohlídka v kombinaci s tématy jeho básnických sbírek udělali „značku“). Těmi je otevřenost a ochota v poskytování rozhovorů, publikování částí děl na širokém informačním poli, vlastní webové stránky a aktivita na sociálních sítích, v neposlední řadě také aktivní účast na všemožných literárních akcích, kde svou tvorbu Těsnohlídek prezentuje publiku prostřednictvím autorských čtení a je rovněž porotcem literární soutěže pro mladé básníky Ortenova Kutná Hora a členem českého PEN klubu.

---

¹⁷⁸ PROBST, Vojtěch. Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy [online]. *Literární noviny*, 2010. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>>.

¹⁷⁹ ZBOŘIL, Jonáš. Pokornější Těsnohlídek píše lépe [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<http://wave.rozhlas.cz/pokornejsi-tesnohlidek-pise-lepe-5268417>>.

¹⁸⁰ KUBÍČEK, Jan. Onanie, sebevražda, revoluce? [online]. *Lógr*, 2012. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2012/03/12/onanie-sebevrazda-revoluce/>>.

Použitá literatura

Primární zdroje:

- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Násilí bez předsudků*. 1.vyd. Praha: Psí víno, 2009. ISBN 978-80-904162-5-3.
- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Násilí bez předsudků*. 3.vyd. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-905633-2-2.
- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Rakovina*. 1. vyd. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-905022-1-5.
- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Ještě je co ztratit*. 1.vyd. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2013. ISBN 978-80-905022-8-4
- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Hlavně zachraň sebe*. 1.vyd. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-905633-4-6

Sekundární zdroje:

- Asociace spisovatelů. *Přepisujeme přítomnost*. Sjezd spisovatelů, 2015.
- BORZIČ, Adam, BOUŠKA, Kamil a ŘEHÁK, Petr. *Fantasia*. 1. vyd. Praha: Dauphin, 2008. 48 s. ISBN 978-80-7272-158-0.
- CEKOTA, Petr. Zbytečný internet. *Tvar*, 1997, č. 6, s. 9. ISSN 0862-657X.
- FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014, 817 s. ISBN 978-80-2002410-7.
- HLOUŠKOVÁ, Zuzana. Angažovaná poezie. *Zpravodaj U nás*, 2016, roč. 26, č. 1. ISSN 0862-9366.
- HOLUB, Norbert. Liternet. *Tvar*, 1997, č. 4, s. 1, 4. ISSN 0862-657X.
- HRUŠKA, Petr a kol. *V souřadnicích volnosti : česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2008. 738 s. ISBN 9788020016300.
- LEHÁR, Jan. *Česká literatura od počátku k dnešku*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-963-8.
- LN. Je těžké napsat milostnou báseň. *Lidové noviny*, 2017. ISSN 1213-1385.

- MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. *Sto nejlepších českých básní 2012*. vyd. 1. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o., 2012. ISBN 978-80-7294-701-0.
- PIORECKÝ, Karel. Angažovaná poezie: souřadnice pojmu. *Psí víno*, 2012, roč. 16, č. 59+60, s. 23-29. ISSN 1801-0202.
- PIORECKÝ, Karel. *Česká literatura a nová média*. Vyd 1. Praha: Academia, 2016, 300 s. ISBN: 978-80-200-2578-4.
- PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Academia, 2011, 300 s. ISBN 978-80-200-1960-8.
- PRINC, Kamil. *Sonáta pro rezavou harfu*. 1. vyd. Praha: PLOT, 2011. s. 62. 978-80-7428-072-6.
- SELNER, Martin. *Autismus & Chardonnay*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2017. 120 s. ISBN 978-80-7432-862-6.
- HN. Sjezd spisovatelů řešil roli literatury po roce 1989, účastníky pozdravil i Kundera. *Hospodářské noviny*, 2015. ISSN 1213-7693.
- Srov. BENÍŠKOVÁ, Dáša. Psí víno: revidováno! *Host*, 2012, roč. 28, č. 1, s. 35-38. ISSN 1211-9938.
- Srov. CVEK, Boris. Na okraj současné poezie. *Psí víno*, 2009, roč. 14, č. 49, s. 43-44. ISSN 1801-0202.
- Srov. PIORECKÝ, Karel. Kde začíná současnost? O současné poezii. *Tvar*, 2008, roč. 19, č. 20, s. 6-7. ISSN 0862-657 X.
- Srov. SIEBEROVÁ, Jana. Zdechl už Hruškovský mainstream? *Psí víno*, 2011, roč. 15, č. 56, s. 46-47. ISSN 1801-0202.
- Srov. SPRÁVCOVÁ, Božena. Vražedné mediální hry. Ale co básník? *Tvar*, 2012, roč. 23, č. 13, s. 6. ISSN 0862-657 X.
- Srov. TOŠKOVÁ, Kateřina. A v prachy se obrátíš! Několik povzdechů nad „technickým stavem“ současné literatury. *Host*, 2009, roč. 20, č. 1, s. 14-17. ISSN 1211-9938.
- ŠIKTANC, Karel – PIORECKÝ, Karel (eds.). *Nejlepší české básně 2009*. 1. vyd. Brno: Host, 2009, 131 s. ISBN 9788072943357.
- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *ADA*. 1. vyd. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-905022-7-7.
- VANÍČEK, Jakub. *Lekce radikálního realismu*. In Rakovina, 2011. 1. vyd. Krucemburk: JT's nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-905022-1-5.

- VATULÍKOVÁ, Andrea. *Ona je ten tragický typ*. 1. vyd. Praha: Galén, 2010. 124 s. ISBN 978-80-7262-684-7.
- WERNISCH, Ivan – HEINRICHOVÁ, Wanda (eds.). *Nejlepší české básně 2013*. 1. vyd. Brno: Host, 2013, 168 s. ISBN 978-80-7294-973-1.

Internetové zdroje:

- BĚLÍČEK, Jan. Poskriptum k debatě o angažovanosti [online]. *A2larm*, 2015 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <<https://a2larm.cz/2015/07/postskriptum-k-debate-o-angazovanosti/>>.
- BESTA, Pavel. Osobitě syrový pár básní Jana Těsnohlídka [online]. *E-KULTURA*, 2016. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<http://e-kultura.cz/basne-tesnohlidek/>>.
- Cena Jiřího Ortena [online]. c2010 [cit. 2018-03-02] Tisková zpráva, Knihovna Tábor, 2010. Dostupné z: <https://www.knihovnatabor.cz/foto/vitez_orten_10.pdf>.
- ČADA, Tomáš. Jsem ten, co ožere z dortu marcipánový kytky [online]. *Aluze*, 2009. [cit. 2018-03-12] Dostupné z: <<http://www.aluze.cz/2009/12/11/jsem-ten-co-ozere-z-dortu-marcipanovy-kytky/>>.
- ČTK. Ortenovu cenu získal Jan Těsnohlídek mladší za Násilí bez předsudků [online]. *Hospodářské noviny*, 2010. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <<https://byznys.ihned.cz/c1-43521530-ortenovu-cenu-ziskal-jan-tesnohlidek-mladsi-za-nasili-bez-predsudku>>.
- DEMELOVÁ, Karolína. Básník Jan Těsnohlídek ml. získal Cenu Jiřího Ortena [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/basnik-jan-tesnohlidek-ml-ziskal-cenu-jiriho-ortena-5271996>>.
- DEMELOVÁ, Karolína. Básník Jan Těsnohlídek ml.: Mám výhodu, moje texty jsou jednoduchý [online]. *Rádio Wave*, 2013. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/basnik-jan-tesnohlidek-ml-mam-vyhodu-moje-texty-jsou-jednoduchy-5243661>>.

- DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s Janem Těsnohlídkem ml. [online]. *Radio Wave*, 2011. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-janem-tesnohlikem-ml-5243304>>.
- DEMELOVÁ, Karolína. ZBOŘIL, Jonáš. Básník Jan Těsnohlídek ml.: Mám výhodu, moje texty jsou jednoduchý [online]. *Rádio Wave*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/basnik-jan-tesnohlidek-ml-mam-vyhodu-moje-texty-jsou-jednoduchy-5243661>>.
- FLAKOVÁ, Jarmila. Básník Jan Těsnohlídek ml. a jeho sbírka Hlavně zachraň sebe – ožívování ideálů a vraždění vzpomínek [online]. *Digitimes*, 2017.[cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.digitimes.cz/2017/07/jan-tesnohlidek-ml-a-jeho-sbirka-hlavne-zachran-sebe-ozivovani-idealu-a-vrazdeni-vzpominek/>>.
- FLAKOVÁ, Jarmila. Kniha, která stojí za to? Básnická sbírka Jana Těsnohlídka ml. Hlavně zachraň sebe [online]. *Gleid*, 2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://www.gleid.cz/lifestyle/378-kniha-ktera-stoji-za-to-basnicka-sbirka-jana-tesnohlikka-ml-hlavne-zachran-sebe>>.
- FRANTA, Tomáš. ArteIN Jana Těsnohlídka ml. [online]. *AlterEcho*, 2015. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://alterecho.muzikus.cz/altersfera/artein/artein-jana-tesnohlikka-ml.html>>.
- HALADOVÁ, Jaroslava. Hlavně zachraň sebe, vyzývá Jan Těsnohlídek svou poslední sbírkou [online]. *Český rozhlas Vltava*, 2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/hlavne-zachran-sebe-vyzyva-jan-tesnohlidek-svou-posledni-sbirkou-5424491>>.
- HANUS, Ondřej. Násilí bez poezie [online]. *Tvar*, 2010. [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <http://www.academia.edu/1853352/T%C4%9Bsnohl%C3%ADdek_ml._Jan__N%C3%A1sil%C3%AD_bez_p%C5%99edsudk%C5%AF_N%C3%A1sil%C3%AD_bez_poezie_TVAR_>.
- JÁNOŠČÍK, Václav. Minirecenze: Jan Těsnohlídek, Ještě je co ztratit [online]. *A2*, 23/2013. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2013/23/minirecenze>>.

- KAPRÁLOVÁ, Dora. Tohle má být hlas mladé generace? Kniha která získala cenu Jiřího Ortena [online]. *iDnes*, 2010. [cit. 2018-03-05] Dostupné z: <https://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu>.
- KAŠPAROVÁ, Klára. Poličská knihovna uvádí autorské čtení Jana Těsnohlídka ml. [online]. In: *Novinky*, 2014. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/vase-zpravy/pardubicky-kraj/svitavy/4029-23316-policka-knihovna-uvadi-autorske-cteni-jana-tesnohlidka-ml.html>>.
- KRÁL, Štěpán. Konec lidské aluze v opojení Rakoviny [online]. *StudentPoint*, 2011. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2011/10/25/konec-lidske-iluze-v-opojeni-rakoviny/>>.
- KUBÍČEK, Jan. Generační výpověď? Ou kej, tak já to teda беру [online]. *Magazín Lógr*, 2010. [cit. 2018-03-11] Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2010/09/21/generacni-vypoved-ou-kej-tak-ja-to-teda-beru/>>.
- KUBÍČEK, Jan. Onanie, sebevražda, revoluce? [online]. *Lógr*, 2012. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.logrmagazin.cz/2012/03/12/onanie-sebevrazda-revoluce/>>.
- MARKOVÁ, Eva. Jan Těsnohlídek ml.: V české poezii jsou všichni takový zaprděný [online]. *Topzine*, 2012. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://www.topzine.cz/jan-tesnohlidek-ml-v-ceske-poezii-jsou-vsichni-takovy-zaprdeny>>.
- MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Jan Těsnohlídek ml. Násilí bez předsudků [online]. *Psí víno*, 2009. [cit. 2018-03-11] Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2010/1/knihy>>.
- MARTÍNKOVÁ-RACKOVÁ, Simona. Jan Těsnohlídek ml. Násilí bez předsudků [online]. *Psí víno*, 2009. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://www.advojka.cz/archiv/2010/1/knihy>>.
- MYŠKOVÁ, Ivana. Cenu Jiřího Ortena dostal Jan Těsnohlídek mladší [online]. *Český rozhlas Vltava*, 2010. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z:

- <<https://vltava.rozhlas.cz/cenu-jiriho-ortena-dostal-jan-tesnohlidek-mladsi-5167014>>.
- NEKUDA, René. Slovosled Jana Těsnohlídka ml. [online]. *Renenekuda.cz*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://www.renenekuda.cz/slovosled-jana-tesnohlidka-ml/>>.
  - NĚMEC, Vojtěch. Recyklace stereotypisací [online]. *Tvar*, 6/2014. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<http://old.itvar.cz/prilohy/828/Tvar06-2014.pdf>>.
  - NOTLR. Těsnohlídek ml.: Je důležitý srovnávat se s těmi nejlepšími [online]. *Night of the living readers*, 2012. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://notlr.blogspot.cz/2012/03/tesnohlidek-ml-je-dulezity-srovnavat-se.html>>.
  - OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka [online]. *Aluze*, 2/2011. [cit. 2018-03-15] Dostupné z: <http://www.aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php>.
  - OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka [online]. *Aluze*, 2/2011. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php>.
  - PIORECKÝ, Karel. *Recepce internetu v českých literárních časopisech* [online]. Vyd. 1. In. Bogumila Suwara (ed.): *Staré a nové rozhrania (interfejsy) literatury* (Bratislava: Ústav svetovej literatury SAV), 2014 [cit. 2018-03-01], s. 71-95. Dostupné z: <http://www.academia.edu/12643125/Recepce_internetu_v_%C4%8Desk%C3%BDch_liter%C3%A1rn%C3%ADch_%C4%8Dasopisech_The_Reception_of_the_Internet_in_Czech_Literary_Journals>.
  - *Písmák* [online]. c2013, [cit. 2013-01-05]. Dostupné z: <<http://www.pismak.cz/>>.
  - PIŠKULA, Adam. Jan Těsnohlídek Ještě je co ztratit [online]. *StudentPoint*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2013/09/04/jan-tesnohlidek-jeste-je-co-ztratit/>>.
  - PIŠKULA, Adam. Jan Těsnohlídek: Za mluvčího generace se nepovažují [online]. *StudentPoint*, 2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://www.studentpoint.cz/2013/02/04/jan-tesnohlidek-za-mluvciho-generace-se-nepovazuji/>>.

- PROBST, Vojtěch. Básník krize a bezradnosti [online]. *Respekt*, 2011. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: < <https://www.respekt.cz/tydenik/2011/49/basnik-krize-a-bezradnosti>>.
- PROBST, Vojtěch. Jan Těsnohlídek ml.: Koupit brýle a poplatit dluhy [online]. *Literární noviny*, 2010. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://literarky.cz/politika/rozhovory/2617-koupit-bryle-a-poplatit-dluhy>>.
- REISINGER, Vladislav. Názor! Nádor! Nebo co vlastně [online]. *Tvar*, 17/2011. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: < <http://old.itvar.cz/prilohy/75/Tvar17-2011.pdf>>.
- REZKOVÁ, Kateřina. Vesmír ve mně [online]. c2017, poslední revize 3.1.2018 [cit. 2018-04-02] Dostupné z: <<https://www.instagram.com/vesmirvemne/>>.
- RUDIŠ, Jaroslav. Násilí bez předsudků Jana Těsnohlídka [online]. *Český rozhlas: Vltava*, 2010. [cit 2018-03-12] Dostupné z: <<https://vltava.rozhlas.cz/nasili-bez-predsudku-jana-tesnohlidka-5058591>>.
- ŠIMŮNKOVÁ, Tereza. Syrovost si pleteme s fňukáním, říká Jan Těsnohlídek ml. [online]. *Novinky.cz*, 2010. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/kultura/salon/199813-syrovost-si-pleteme-s-fnukanim-rika-basnik-jan-tesnohlidek-ml.html>>.
- ŠIMŮNKOVÁ, Tereza. Syrovost si pleteme s fňukáním, říká Jan Těsnohlídek ml. [online]. *Novinky.cz*, 2010. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/kultura/salon/199813-syrovost-si-pleteme-s-fnukanim-rika-basnik-jan-tesnohlidek-ml.html>>.
- Špatné básně [online]. c2013, poslední revize 14.5.2017 [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: < <https://www.facebook.com/spatnebasne/>>.
- ŠUDRYCHOVÁ, Šarlota. Hlavně zachraň sebe. Básník s neobvyklou intonací představuje sbírku [online]. *Lidovky*, 2017. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/hlavne-zachran-sebe-basnik-s-netypickou-intonaci-prichazi-s-novou-sbirkou-156-kultura.aspx?c=A170219_122355_In_kultura_ele>.
- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Jan Těsnohlídek ml. CV (CZ / EN / PL)* [online]. c2011, [cit. 2018-02-15]. Dostupné z:

<<http://tesnohlidek.blogspot.cz/search/label/Jan%20T%C4%9Bsnohl%C3%A Ddek%20ml.%20CV%20%28CZ%20%2F%20EN%20%2F%20PL%29>>.

- TĚSNOHLÍDEK, Jan. *JT's nakladatelství* [online]. c2011, [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <<http://jtees.blogspot.cz/>>.
- TOMÁNKOVÁ, Alena. Jan Těsnohlídek ml.: Chtěl bych napsat tlustý román [online]. *Zeedee*, 2017. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<https://www.zeedee.com/clanek/jan-tesnohlidek-ml-chtel-bych-napsat-tlusty-roman-284>>.
- TRHOŇ, Ondřej. Jan Těsnohlídek ml.: V knihách je spousta pravdy, je to lepší než koukat do televize [online]. c2013. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <<http://ondrejtrhon.blogspot.cz/2013/11/jan-tesnohlidek-ml-v-knihach-je-spousta.html>>.
- UHER, František. Těsnohlídkova pátá [online]. *Obrys-Kmen*, 13/2017. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <<http://www.obrys-kmen.cz/index.php/rocnik-2017/166-13-2017-29-brezna-2017/1700-tesnohlidkova-pata>>.
- ZBOŘIL, Jonáš. Pokornější Těsnohlídek píše lépe [online]. *Rádio Wave*, 2014. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <<https://wave.rozhlas.cz/pokornejsi-tesnohlidek-pise-lepe-5268417>>.

Summary

We have answered the basic issues of this work, namely a detailed description of poetry by Jan Těsnohlídek and the question of putting his poetics into context of young Czech poetry not only through the theoretical definition but also by the media reception.

Firstly, we introduced the author - his life, his career, and publishing, which facilitated the publication of not only his own works and it also helps another, mostly debuting, authors. Next, we described the opportunities offered to young authors in today's globally mediated and internet-influenced world.

In the context of young Czech poetry we used the description of poetry's directions since 1989 and outlined a stream of poetry, which is one of the current one (and at least partly defined) of the last seven years. We have found that there are also many disputes about the issues that this poetry should or should not contain, but the fact that Jan Těsnohlídek's work belongs on this stream is mainly clear. We also analyzed the four Těsnohlídek's poetry books *Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit*, and *Hlavně zachraň sebe*. On the base of analysis we can make conclusions and add media reception. Reviews were very often on the opposite side of the rating spectrum, but they were in line with my conclusions in the main points like topic or language.

We have described the circumstances and possibilities of the poets today, both from a literary and marketing point of view. And critics found that Těsnohlídek was rather building a brand and trying to get poetry to people who do not read it or do not understand it, instead of please literary criticism.

The last-mentioned circumstance of Těsnohlídek's productions is the "marketing". This includes openness about his poetry (mainly in interviews), publishing parts of his work on different websites, also his own websites and social networking activities, and the last but not least, active participation in all kinds of literary events, where Těsnohlídek's work is presented to the audience through author's reading and Těsnohlídek is also a juror of literary competition for young poets *Ortenova Kutná Hora* and a member of the Czech PEN Club.